

ปัญหาการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทยของบริษัทซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครอง

นายวิทวัส โรจน์รังสีธรรม

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของเอกัตศึกษาที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของเอกัตศึกษาที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of individual study in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)

are the individual study authors' files submitted through the faculty.

หัวข้อเอกัตศึกษา	ปัญหาการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของบริษัทซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครอง
โดย รหัสประจำตัว	นายวิหวัส โจนรัมย์ศรีธรรม 598 62471 34
หลักสูตร	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หมวดวิชา	กฎหมายภาษีอากร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล
ปีการศึกษา	2560

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษาฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล)

บทคัดย่อ

ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นต้องมีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลค่าทรัพย์สินสุทธิทางบัญชี (Net Asset Value หรือ NAV) หากด้วยจำนวนหุ้นที่ได้จดทะเบียนไว้ ไม่ว่าบริษัทนั้นจะมีอสังหาริมทรัพย์หรือไม่มีอสังหาริมทรัพย์ในการครอบครอง อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นยังมีความไม่เหมาะสมในหลายประการ

เอกัตศึกษาเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาจากการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลอดจนศึกษากฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียที่มีการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ เพื่อนำแนวทางของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียมาปรับใช้ โดยงานศึกษาเล่มนี้จัดทำขึ้นอาศัยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นสำคัญ

จากการศึกษาพบว่าหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ขาดความเหมาะสมในด้านความไม่ชัดเจนของหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งขาดการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ อีกทั้งมีการถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยงภาระภาษีอากรในประเทศไทย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อนักลงทุนหรือผู้ใช้กฎหมายที่อาจขาดความมั่นใจในการเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม จากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยควรกำหนดข้อกำหนดให้มีความชัดเจนแน่นอนและกำหนดหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ให้มีความเหมาะสม นอกจากนี้ควรปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์โดยนำแนวทางในการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียมาปรับใช้ อีกทั้งภาครัฐควรมีมาตรการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับต่างประเทศเพื่อป้องกันการถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อประโยชน์และความยุติธรรมต่อการจัดเก็บภาษีอากรต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เนื่องจากผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์และสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ศุภลักษณ์ พิณีจิววล อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ผู้ที่คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ ในการทำเอกัตศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนกระทั่งเอกัตศึกษานี้เสร็จสมบูรณ์ตามความมุ่งหมายของผู้เขียน

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ความเข้าใจในประเด็นทางด้านกฎหมายเป็นอย่างดีตลอดมา ตลอดจนขอบคุณผู้เขียนตาราง งานวิจัย และบทความต่างๆ ที่ให้ความรู้ข้อมูลต่างๆ เพื่อสามารถนำมาอ้างอิงและต่อยอดความรู้ในงานศึกษาเล่มนี้

ที่สำคัญขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรสำหรับการประสานงานด้านเอกสารและรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอิสระในครั้งนี้ให้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีและขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ ที่ร่วมโครงการสำหรับกำลังใจและความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้ สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านตลอดมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาจนกระทั่งงานนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจทุกท่าน คุณประโยชน์จากการทำเอกัตศึกษาในครั้งนี้ ขอมอบให้แก่สถาบันที่ให้โอกาสในการศึกษารวมทั้งคณาจารย์ ผู้ประสิทธิประสาทวิชาทุกท่าน ทั้งนี้หากเอกัตศึกษานี้มีข้อบกพร่องประการใดผู้เขียนขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

วิทวัส โรจน์รังสีธรรม

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความส ัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.5 วิธีการดาเนินการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหุ้นและแนวคิดหลักการพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีอากร จากการขายหุ้น	5
2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหุ้น	5
2.1.1 ความหมายของหุ้นและใบหุ้น.....	5
2.1.2 การจ าแนกประเภทของหุ้น.....	7
2.1.2.1 หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ	7
2.1.2.2 หุ้นในตลาดหลักทรัพย์และหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์	8
2.1.3 การก าหนดราคาของหุ้นเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี	12
2.1.3.1 ราคาของหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ (วิธีการคิดลดกระแสเงินสด)	12
2.1.3.2 ราคาของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ (วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี)	13

2.1.3.3	วิเคราะห์ความแตกต่างของราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์และ นอกตลาดหลักทรัพย์.....	14
2.1.4	การซื้อขายหุ้นและวิธีการโอนหุ้น.....	15
2.1.4.1	การซื้อขายหุ้นและวิธีการโอนหุ้นในตลาดหลักทรัพย์.....	15
2.1.4.2	การซื้อขายหุ้นและวิธีการโอนหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์.....	16
2.2	แนวคิดหลักการพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีอากรจากการขายหุ้น.....	18
2.2.1	หลักทั่วไปเกี่ยวกับภาษีอากรที่ดี.....	18
(1)	หลักความเป็นธรรม.....	18
(2)	หลักความแน่นอน.....	19
(3)	หลักความสะดวก.....	19
(4)	หลักความประหยัด.....	20
2.2.2	หลักความเสมอภาคทางภาษีอากร.....	21
2.2.3	แนวความคิดและหลักการพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากการขายหุ้น.....	22
2.2.3.1	แนวความคิดเรื่อง “เงินได้” ที่สัมพันธ์กับการขายหุ้น.....	22
2.2.3.2	หลักการจัดเก็บภาษีจากผลได้จากทุน.....	23
2.2.3.3	หลักการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้น.....	25
บทที่ 3	หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้น นอกตลาดหลักทรัพย์ตามกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย	27
3.1	หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ใน ประเทศฟิลิปปินส์.....	27
3.1.1	หลักเกณฑ์เดิมก่อนน มาสู่การเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการ ขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในปัจจุบัน	27
3.1.2	การปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการ ขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์.....	29
3.1.3	หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์.....	29

3.1.4	การค านวณภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์	30
3.2	หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ใน ประเทศอินเดีย.....	32
3.2.1	หลักเกณฑ์เดิมก่อนน มาสู่การเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการ ขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในปัจจุบัน	32
3.2.2	การปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการค านวณภาษีจากการ ขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์.....	34
3.2.3	หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์	34
3.2.4	การค านวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์	35
3.3	หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ตาม ประมวลรัษฎากรของประเทศไทย	38
3.3.1	หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์	38
3.3.2	การค านวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์	40
3.4	บทวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือภาษีผลได้จากทุน ของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศอินเดียและประเทศไทย ...	42
บทที่ 4	สภาพปัญหาและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขาย หุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์.....	45
4.1	สภาพปัญหาของการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งไม่สะท้อนมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริง	45
4.1.1	ความไม่ชัดเจนของหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการขายหุ้นนอกตลาด หลักทรัพย์	45
4.1.2	ปัญหาการขาดการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ก่อนการค านวณภาษีจากการ ขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์.....	46
4.1.2.1	กระบวนการวิธีการปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการค านวณ ภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ตามแนวทางของประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศอินเดีย	47

4.1.2.2	วิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของวิธีการปรับปรุงราคาขายหุ้นในแต่ละวิธี	51
4.1.3	การถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยง ภาระภาษีอากรในประเทศไทย.....	52
4.2	แนวทางการปรับปรุงแก้ไขการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์เพื่อให้ สะท้อนมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริง	56
4.2.1	การกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการ ขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ให้มีความชัดเจนและเหมาะสม.....	56
4.2.2	การปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์	57
4.2.3	มาตรการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับต่างประเทศเพื่อป้องกันการถ่ายโอนกำไรจากการ ขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กัน.....	58
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....		60
5.1	บทสรุป.....	60
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม.....		64
ภาคผนวก		68

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ประโยชน์ในการเข้าจดทะเบียนต่อบริษัท.....	9
ตารางที่ 2	ประโยชน์ในการเข้าจดทะเบียนต่อผู้ถือหุ้น	10
ตารางที่ 3	ตัวอย่างการคานวณภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ในประเทศฟิลิปปินส์ตามหลักเกณฑ์เดิม.....	28
ตารางที่ 4	ตัวอย่างการคานวณภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ในประเทศฟิลิปปินส์ตามหลักเกณฑ์ใหม่	31
ตารางที่ 5	ตัวอย่างการคานวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ในประเทศอินเดียตามหลักเกณฑ์เดิม	33
ตารางที่ 6	อัตราภาษีสำหรับกำไรถือครองหุ้นระยะสั้นและระยะยาวในประเทศอินเดีย	36
ตารางที่ 7	ตัวอย่างการคานวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ในประเทศอินเดียตามหลักเกณฑ์ใหม่	37
ตารางที่ 8	ตัวอย่างการคานวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งไม่มีอสังหาริมทรัพย์ในการครอบครองในประเทศไทย.....	40
ตารางที่ 9	ตัวอย่างการคานวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีอสังหาริมทรัพย์ในการครอบครองในประเทศไทย.....	41
ตารางที่ 10	ตารางเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ในประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศอินเดียและประเทศไทย	43
ตารางที่ 11	ตัวอย่างการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ ก่อนการคานวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ใน ประเทศไทย	48
ตารางที่ 12	ตัวอย่างการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินโดยผู้ประเมินอิสระ ก่อนการคานวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ใน ประเทศไทย	50
ตารางที่ 13	เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของวิธีการปรับปรุงราคาขายหุ้น	51

สารบัญรูปร่าง

ภาพที่ 1 ตัวอย่างที่ 1: การปรับโครงสร้างกลุ่มบริษัทเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากรในประเทศไทย	53
ภาพที่ 2 ตัวอย่างที่ 2: การปรับโครงสร้างกลุ่มบริษัทเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากรในประเทศไทย	54

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศที่บริษัทข้ามชาติให้ความสนใจในการเข้ามาลงทุนเพื่อขยายธุรกิจ เนื่องจากประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของกลุ่มประชาคมอาเซียน (AEC) ตามแผนที่ทางภูมิศาสตร์ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจประมาณ 2.60 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐและประชากรจำนวนมากกว่า 600 ล้านคน จึงเหมาะแก่การเป็นฐานในการผลิตและการดำเนินธุรกิจ ในขณะที่บริษัทยักษ์ใหญ่ในประเทศไทยก็ให้ความสำคัญกับการเข้าซื้อกิจการมากขึ้นเพื่อขยายธุรกิจที่ตนเองประกอบกิจการอยู่ โดยการควบรวมกิจการในประเทศไทยมีอัตราการเติบโตสูงและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

ทั้งนี้วิธีการลงทุนที่นิยมของบริษัทข้ามชาติและบริษัทยักษ์ใหญ่ในประเทศไทยดังกล่าว คือ การลงทุนโดยการเข้าซื้อหุ้นของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจอยู่แล้วในประเทศไทย และการซื้อสินทรัพย์จากกิจการที่ดำเนินธุรกิจอยู่¹ เพื่อจะได้ขยายฐานการดำเนินธุรกิจต่อไป อันนำมาซึ่งการพิจารณาถึงกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับการขายหุ้นของบริษัทในประเทศไทย การลงทุนโดยการเข้าซื้อหุ้นในประเทศไทยแบ่งออกเป็น การซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และการซื้อหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับการเข้าซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์นั้นมีราคาซื้อขายที่สามารถอ้างอิงได้ซึ่งเป็นราคาตลาดและสะท้อนผลประกอบการรวมถึงสภาพธุรกิจในปัจจุบัน ในขณะที่การเข้าซื้อหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นยังไม่มีราคาตลาดจึงใช้มูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (Net Asset Value หรือ NAV) ซึ่งคำนวณจากมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมดหักด้วยหนี้สินทั้งหมดของบริษัทเป็นราคาขั้นต่ำในการซื้อขาย อย่างไรก็ตามมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) นั้นยังไม่สะท้อนมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริง และยังสามารถทำให้มูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ลดลงได้โดยการจ่ายเงินปันผลในกรณีที่บริษัทมีกำไรสุทธิสำหรับปีและกำไรสะสม ดังนั้นการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นจึงยังไม่เหมาะสมและส่งผลให้เกิดการถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยงภาระภาษีอากรในประเทศไทย

---

¹ กิตติพงศ์ อรุณพัฒน์พงศ์, รัฐเฟื่อง...การควบรวมกิจการ โอกาสของธุรกิจไทย, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทเมจิกเพรส จำกัด 2557), หน้า 93-102.

การที่บริษัทข้ามชาติหรือบริษัทยักษ์ใหญ่ในประเทศไทยเข้ามาซื้อหุ้นของบริษัทซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ข้างต้นนั้น โดยส่วนใหญ่บริษัทเป้าหมายที่ถูกเข้าซื้อมักจะมี อสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ เช่น ที่ดิน อาคาร โรงงาน เป็นต้น ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ข้างต้นมักจะถูกซื้อมาตั้งแต่เริ่มดำเนินกิจการและมีการคิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานในทางบัญชี (ยกเว้นที่ดินซึ่งไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคา) ดังนั้นการกำหนดราคาขายของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ดังกล่าวจึงยังไม่สะท้อนราคาที่เหมาะสมของอสังหาริมทรัพย์ ทำให้การขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นมียอดว่างในการจัดเก็บภาษีอากร อันนำไปสู่สิ่งที่น่าสนใจในการท าวิชต่อไป

จากหนังสือแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรเลขที่ กค 0706(กม.08)/843 ผู้ซื้อได้เข้าซื้อกิจการของผู้ขายโดยใช้มูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดหักด้วยหนี้สินทั้งหมด (NAV) แล้วหารด้วยจำนวนหุ้นที่ได้จดทะเบียนไว้ โดยเจ้าพนักงานไม่มีอำนาจประเมินราคาของอสังหาริมทรัพย์ให้สูงขึ้นตามราคาอสังหาริมทรัพย์ในปัจจุบันเพื่อให้ราคาขายหุ้นมีมูลค่าสูงขึ้น เนื่องจากบริษัทต้องถือราคาอสังหาริมทรัพย์ตามราคาที่ยังซื้อทรัพย์สินนั้นตามมาตรา 65 ทวิ (3) แห่งประมวลรัษฎากร อย่างไรก็ตามการขายสินค้าหรือให้บริการ รวมถึงการขายอสังหาริมทรัพย์นั้นต้องใช้ราคาตลาดตามมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากรจึงท ำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน

จากการศึกษากฎหมายภาษีอากรของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดีย ผู้เขียนพบว่าประเทศดังกล่าวมีการปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ส่งผลให้การจัดเก็บภาษีจากกำไรของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์มีความเหมาะสมและสะท้อนราคาที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงปัญหาการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลของประเทศไทยจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครอง จะพบว่าการกำหนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นมีการกำหนดราคาขายที่ไม่เหมาะสม จึงเห็นควรให้มีการศึกษาถึงความเหมาะสมของการกำหนดราคาขายของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครอง อันจะนำไปสู่การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรของการขายหุ้นดังกล่าวและนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์แห่งการจัดเก็บภาษีต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ตามประมวลรัษฎากรและแนวปฏิบัติของกรมสรรพากรเกี่ยวกับการกำหนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทในประเทศไทย
- 2) เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทในประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดีย
- 3) เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบของการการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิของการขายหุ้น (Capital gains) ที่เกี่ยวกับการกำหนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทในประเทศไทยซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครอง
- 4) เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทในประเทศไทยซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครองและป้องกันการถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยงภาระภาษีอากรในประเทศไทย

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์และไม่มีการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ใช้การคำนวณมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชีเช่นเดียวกัน จากการศึกษาพบว่าการคำนวณโดยใช้ราคาตั้งกล่าวสำหรับบริษัทซึ่งมีอสังหาริมทรัพย์ในการครอบครองไม่สะท้อนมูลค่าที่แท้จริง ในขณะที่การจัดเก็บภาษีของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียนั้นบริษัทครอบครองอสังหาริมทรัพย์จะกำหนดวิธีการปรับปรุงเพื่อหามูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยศึกษาบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร หนังสือแนววินิจฉัยของกรมสรรพากร การตีความกฎหมาย ตลอดจนแนวปฏิบัติอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดีย เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวปฏิบัติทางกฎหมายในเรื่องดังกล่าวที่เหมาะสม

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการศึกษาค้นคว้าเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่างๆจากเอกสารอ้างอิงรวมถึงวิเคราะห์หลักกฎหมายและศึกษากรณี ตัวอย่างที่เกิดขึ้นตามแนววินิจฉัยของกรมสรรพากร เพื่อศึกษาถึงผลกระทบต่อการค านวณภาษีเงินได้ นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ตลอดจนเทียบเคียงกับหลักกฎหมายและแนวปฏิบัติ อื่นๆที่คล้ายคลึงกัน โดยน าข้อมูลจากเอกสารมาวิเคราะห์และน าเสนอแนวทางที่เหมาะสม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ตามประมวลรัษฎากรและแนวทางในการปฏิบัติของกรมสรรพากร ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับการกำหนดราคาขายของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การค านวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิของการขายหุ้น (Capital gains)
- 2) เพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียที่บังคับใช้ อยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับการกำหนดราคาขายของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การค านวณภาษีจากกำไรสุทธิของการขายหุ้น (Capital gains)
- 3) เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมในการคานวณราคาขายของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของ บริษัทซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครอง อันนำไปสู่การคานวณภาษี เงินได้นิติบุคคลของกำไรสุทธิจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ (Capital gains) ดังกล่าว เพื่อความยุติธรรมและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ
- 4) เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทซึ่งมี กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครองมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นและสามารถ ป้องกันการถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยง ภาระภาษีอากรในประเทศไทย

บทที่ 2

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหุ้นและแนวคิดหลักการพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีอากร จากการขายหุ้น

ในบทนี้จะกล่าวถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหุ้นและแนวคิดหลักการพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีอากรจากการขายหุ้น โดยผู้เขียนได้ศึกษาจากเอกสารต่างๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหมายของหุ้นและใบหุ้น การแจกประเภทหุ้น รวมถึงหลักทั่วไปเกี่ยวกับภาษีอากรที่ดี หลักความเสมอภาคทางภาษีอากร และแนวความคิดหลักการพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากการขายหุ้น เพื่อให้เห็นภาพรวมและใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ถึงปัญหาในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ต่อไป

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหุ้น

2.1.1 ความหมายของหุ้นและใบหุ้น

กฎหมายในประเทศไทยนั้นยังไม่มีกำหนดความหมายของคำว่า “หุ้น” ไว้เป็นการเฉพาะ อย่างไรก็ตามคำว่า “หุ้น” นั้นมีความเกี่ยวข้องกับบริษัทจำกัดซึ่งระบุอยู่ในบรรพ 3 ลักษณะ 22 หุ้นส่วนและบริษัท แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยมาตราที่มีความสัมพันธ์กับคำว่า “หุ้น” นั้นได้แก่

มาตรา 1096 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติไว้ว่า “อันว่าบริษัทจ ทัดนั้นคือบริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งหุ้นเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆ กัน โดยมีผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ” จากบทบัญญัตินี้หุ้นจึงหมายถึงส่วนของหุ้นในบริษัทซึ่งมีมูลค่าเท่าๆ กันและเป็นสิ่งวัดความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นในบริษัท

มาตรา 1117 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติไว้ว่า “อันมูลค่าของหุ้น ๑ หนึ่งนั้น มิให้ต่ำกว่าห้าบาท” จากบทบัญญัตินี้หุ้นหนึ่งหุ้นจึงต้องมีมูลค่าไม่ต่ำกว่าห้าบาท

มาตรา 1118 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติไว้ว่า “อันหุ้นนั้น ท่านว่าจะแบ่งแยกหาได้ไม่ ถ้าบุคคลมีจำนวนแต่สองคนขึ้นไปถือหุ้นๆ เดียวร่วมกัน ท่านว่าต้องตั้งให้คนใดคนหนึ่งเป็นจำนวนนั้นแต่คนเดียวเป็นผู้ใช้สิทธิในฐานะเป็นผู้ถือหุ้น อนึ่งบุคคลทั้งหลายซึ่งถือหุ้นๆ เดียวร่วมกัน ต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อบริษัทในการส่งใช้มูลค่าของหุ้น” จากบทบัญญัตินี้หุ้นจึงเป็นทรัพย์สินที่แบ่งแยกไม่ได้แม้ว่าจะมีคนหลายคนถือหุ้นเดียวร่วมกัน แต่กฎหมายกำหนดให้ต้องตั้งคนหนึ่งคนเป็นผู้มีสิทธิในฐานะผู้ถือหุ้นดังกล่าว อย่างไรก็ตามทุกคนยังต้องชำระมูลค่าหุ้นให้แก่บริษัทร่วมกัน

นอกเหนือจากความหมายและลักษณะของคำว่า “หุ้น” ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ข้างต้นแล้ว นักกฎหมายหลายท่านยังได้อธิบายความหมายของคำว่า “หุ้น” เอาไว้ด้วย เช่น

รองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณี ได้กล่าวถึงหุ้นไว้ว่า หุ้น (Shares) คือเงินลงทุนที่ผู้ถือหุ้นเอามาให้บริษัทใช้ในการดำเนินกิจการของบริษัท ดังนั้นหุ้นจึงเป็นประโยชน์แก่บริษัทในการระดมทุนในกิจการเพราะจะสามารถซื้อได้มากน้อยตามอัตรา และเป็นประโยชน์แก่บุคคลภายนอกในการพิจารณาว่าบริษัทดังกล่าวมีความมั่นคงหรือไม่²

ศาสตราจารย์พิเศษ โสภณ รัตนากร ได้อธิบายความหมายของหุ้นไว้ว่า ถ้ามองในด้านของบริษัท หุ้นก็คือเงินลงทุนที่ผู้ถือหุ้นเอามาให้บริษัทใช้ในการดำเนินกิจการของบริษัท มองในด้านเจ้าหนี้ของบริษัท หุ้นก็เป็นหลักประกันในการชำระหนี้ของบริษัท สำหรับตัวผู้ถือหุ้นนั้น หุ้นเป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงส่วนได้เสียของผู้ถือหุ้นที่มีอยู่ในบริษัท ประการแรก เป็นสิ่งแสดงถึงการมีสิทธิต่างๆของผู้ถือหุ้นในบริษัท ประการที่สอง หุ้นแสดงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบที่ผู้ถือหุ้นจะต้องชำระค่าหุ้นแก่บริษัท ประการที่สาม หุ้นอาจถือว่าเป็นทรัพย์สินซึ่งผู้ถือหุ้นอาจ หมาย ได้รับดอกผล หรืออาจนำไปใช้เป็นหลักประกันได้เช่นทรัพย์สินอื่น³

จากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และคำอธิบายความหมายของหุ้นจากนักกฎหมายข้างต้น แสดงให้เห็นว่า หุ้นเป็นเงินลงทุนที่ใช้ในการดำเนินงานของบริษัทและเป็นสิ่งแสดงความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้น หรือเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ของบริษัท โดยขึ้นอยู่กับว่าจะมองในด้านใด

เนื่องจากหุ้นเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ แต่หุ้นเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน ไม่มีรูปร่าง การจะจำหน่ายโอนนั้นย่อมทำได้ไม่สะดวก กฎหมายจึงกำหนดให้มีหลักฐานแสดงการถือหุ้นในบริษัทซึ่งคือ ใบหุ้น โดยตามมาตรา 1127 วรรคแรก แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้บริษัททำใบหุ้น คือใบสำคัญสำหรับหุ้นใบหนึ่งหรือหลายใบมอบให้เป็นคู่มือแก่ผู้ถือหุ้นจงทุก ๆ คน” ดังนั้นใบหุ้นจึงเป็นหนังสือสำคัญซึ่งแสดงการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นแต่ละราย และผู้ถือหุ้นก็สามารถนำใบหุ้นไปจำหน่ายโอน หรือใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้

² พินิจ ทิพย์มณี, หลักกฎหมายหุ้นส่วนและบริษัท, พิมพ์ครั้งที่ 8, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด 2558), หน้า 189.

³ โสภณ รัตนากร, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท, พิมพ์ครั้งที่ 10, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2548), หน้า 273.

อย่างไรก็ตามใบหุ้นนั้นไม่ใช่สิ่งเดียวกับหุ้น แม้ว่าใบหุ้นจะสูญหายหรือถูกทำลายแต่ก็ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิในหุ้น

2.1.2 การจำแนกประเภทของหุ้น

โดยทั่วไปหุ้นนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภทคือหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าประเภทของหุ้นนั้นยังสามารถแบ่งออกเป็นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์และหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ได้อีกเนื่องจากมีความแตกต่างกันในเรื่องวิธีการโอนหุ้นและราคาขายของหุ้นเพื่อจัดเก็บภาษีอากร เป็นต้น

2.1.2.1 หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ

หุ้นสามัญ (Ordinary shares) เป็นตราสารที่ออกโดยบริษัทซึ่งผู้ถือหุ้นสามัญมีสิทธิร่วมเป็นเจ้าของบริษัท มีสิทธิต่างๆเท่าเทียมกัน ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับเงินปันผล สิทธิที่จะได้รับการแบ่งทรัพย์สินเมื่อเลิกบริษัท สิทธิในการออกเสียงและควบคุมการบริหารงานของบริษัทตามส่วนของหุ้นและ สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งหลายในบริษัท โดยปกติหุ้นสามัญมีสิทธิส่วนที่เหลือจากหุ้นประเภทอื่น และไม่มีสิทธิได้เงินปันผลที่กำหนดไว้แน่นอน หุ้นสามัญโดยทั่วไปจะมีสิทธิลงคะแนนเสียง ในขณะที่หุ้นบุริมสิทธิมักจะถูกจำกัดสิทธิในการลงคะแนน ในกรณีที่บริษัทต้องชำระบัญชีเลิกกิจการ เมื่อจ่ายหุ้นคืนหุ้นประเภทอื่นแล้วทรัพย์สินที่เหลือก็จะตกแก่หุ้นสามัญทั้งหมด แต่บางกรณีหุ้นบุริมสิทธิก็ได้รับส่วนแบ่งทรัพย์สินนี้เช่นกัน⁴

หุ้นบุริมสิทธิ (Preference shares) เป็นหุ้นชนิดที่ผู้ถือหุ้นมีสิทธิพิเศษบางประการโดยสิทธินั้นอาจดีกว่าหรือด้อยกว่าหุ้นสามัญก็ได้ แต่โดยปกติแล้วจะเป็นหุ้นประเภทซึ่งผู้ถือหุ้นมีสิทธิน้อยกว่าหุ้นสามัญ เช่น มีสิทธิออกเสียงน้อยกว่า หรือในกรณีชำระบัญชีเลิกบริษัทจะได้รับค่าหุ้นคืนหลังจากแบ่งให้ผู้ถือหุ้นสามัญเรียบร้อยแล้ว เป็นต้น อย่างไรก็ตามหุ้นบุริมสิทธินี้ถูกกำหนดสภาพและบุริมสิทธิตั้งแต่ตอนประชุมตั้งบริษัทแล้วตามมาตรา 1108 (4) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อได้ออกหุ้นบุริมสิทธิแล้ว ห้ามมิให้แก้ไขบุริมสิทธิของหุ้นนั้นอีกตามมาตรา 1142 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์⁵ โดยการกำหนดบุริมสิทธิที่เป็นที่นิยมได้แก่ ข้อตกลงที่เกี่ยวกับการออกเสียงในบริษัทซึ่งส่วนมากเป็นข้อตกลงที่ใช้สำหรับกรณีที่คนต่างด้าวเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

⁴ โสภณ รัตนกร, หน้า 278 – 279.

⁵ สหธร รัตนไพจิตร, กฎหมายลักษณะห้างหุ้นส่วนบริษัท, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด 2560), หน้า 288.

เนื่องจากมีข้อกำหนดตามกฎหมายว่าห้ามบุคคลต่างด้าวถือหุ้นเกินร้อยละ 50 ในบริษัท และการกำหนดให้หุ้นบุริมสิทธิมีสิทธิได้รับเงินปันผลมากกว่าหุ้นสามัญ

2.1.2.2 หุ้นในตลาดหลักทรัพย์และหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

หุ้นในตลาดหลักทรัพย์ หมายถึง หุ้นที่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งจะเป็นหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิก็ได้ แต่หุ้นบุริมสิทธิที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์นั้น มีไม่มากนัก สำหรับการเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้นมีด้วยกัน 2 ตลาดคือ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) โดยบริษัทที่จะเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปนั้นจะต้องขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องของการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวน (Filing) ครบถ้วนทั้ง 2 ประการก่อนจึงจะสามารถเสนอขายหุ้นต่อประชาชนได้ การเสนอขายหุ้นต่อประชาชนยังต้อง ท ตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการ ก ับตลาดทุนด้วย

หลักเกณฑ์การนำหุ้นสามัญเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) จะพิจารณาทั้งจากคุณสมบัติของหุ้นสามัญและคุณสมบัติของบริษัทที่ยื่นค าขอขึ้น

- (1) คุณสมบัติของหุ้นสามัญ คือ ต้องมีมูลค่าที่ตราไว้ (Par) ไม่น้อยกว่าหุ้นละ 0.50 บาทและชำระเต็มมูลค่าแล้วทั้งหมด ระบุชื่อผู้ถือ และไม่มีข้อกำหนดในการโอนหุ้น ยกเว้นข้อจ ากัดที่เป็นไปตามกฎหมายและต้องระบุไว้ในข้อบังคับบริษัท
- (2) คุณสมบัติของบริษัทที่ยื่นค าขอ เช่น ข้อกำหนดเรื่องสถานะของบริษัทที่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้นจะต้องเป็นบริษัทมหาชน กัด หรือนิติบุคคลที่มีกฎหมายไทยจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะทุนที่ชำระแล้วของหุ้นสามัญจะต้องไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาทในกรณีการเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) หรือไม่ต่ำกว่า 300 ล้านบาทในกรณีการเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) เป็นต้น⁶

ประโยชน์ในการเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ประโยชน์ต่อบริษัทและผู้ถือหุ้นซึ่งแสดงในตารางดังต่อไปนี้

⁶ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, บริษัทที่มีการประกอบธุรกิจเป็นการทั่วไป [ออนไลน์], 10 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา https://www.set.or.th/th/regulations/simplified_regulations/common_shares_p1.html

ตารางที่ 1 ประโยชน์ในการเข้าจดทะเบียนต่อบริษัท⁷

<p>แหล่งระดม เงินทุนระยะยาว</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บริษัทสามารถระดมทุนจากประชาชนเพื่อนำไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนหรือขยายธุรกิจได้โดยง่ายและรวดเร็ว ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน - ทำให้มีโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสมต่อการดำเนินงาน - มีโอกาสในการเลือกระดมทุนผ่านการออกหลักทรัพย์ประเภทอื่นๆ ได้ง่ายขึ้นภายหลังการเข้าจดทะเบียน เช่น หุ้นกู้ หุ้นกู้แปลงสภาพ เป็นต้น
<p>ภาพลักษณ์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในฐานะที่บริษัทได้ผ่านการพิจารณาจากสำนักงาน ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งถือได้ว่าเป็นบริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดี และมีฐานะมั่นคงในระดับหนึ่ง รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส - ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ในการประกอบธุรกิจ เช่น ความน่าเชื่อถือ อำนวยความสะดวก - สร้างความตระหนัก ตลอดจนความนิยมในผลิตภัณฑ์/บริการของกิจการโดยทางอ้อม - การเผยแพร่ข่าวสารและความเคลื่อนไหวของบริษัทผ่านสื่อต่าง ๆ ล้วนเป็นสิ่งที่เสริมให้บริษัทเป็นที่รู้จักและยอมรับของสาธารณชนมากยิ่งขึ้น หากสามารถตีค่าเป็นตัวเลขแล้วย่อมหมายถึงค่าใช้จ่ายจ นานมากสำหรับคู่แข่งที่มีได้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ฯ
<p>การเชื่อมโยงทาง ธุรกิจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นแรงจูงใจให้เกิดความสนใจในการเข้าร่วมลงทุนจากกลุ่มธุรกิจทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ซึ่งจะเกื้อหนุนให้เกิดการขยายตัวทางธุรกิจอย่างต่อเนื่องและสามารถเพิ่มความแข็งแกร่งให้แก่บริษัทมากยิ่งขึ้น - การมีแนวร่วม พันธมิตรทางธุรกิจที่สามารถเกื้อกูลระหว่างกันทั้งในด้านการตลาด การผลิต เทคโนโลยี การเงิน และบุคลากร ย่อมส่งผลให้เกิดความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน
<p>การบริหารงาน แบบมืออาชีพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีส่วนช่วยกระตุ้นให้มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และรัดกุมมากขึ้น เนื่องจากบริษัทจะอยู่ในความสนใจของผู้ลงทุนโดยมี

⁷ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ประโยชน์ในการเข้าจดทะเบียน [ออนไลน์], 17 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา https://www.set.or.th/th/products/listing2/listing_set_p1.html

	<p>ราคาหุ้นของบริษัทเป็นตัวสะท้อนความเชื่อมั่นของสาธารณชนที่มีต่อกิจการในระดับหนึ่ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเครื่องมือ ในการกำกับดูแลการบริหารกิจการให้ไปในทิศทางที่ควรจะเป็น ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพตลอดจนเพิ่มพูนประสิทธิผลในการประกอบธุรกิจอันจะเป็นผลประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัทโดยรวม
<p>ความภาคภูมิใจของบุคลากรของบริษัท</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ความภาคภูมิใจของพนักงานของบริษัท หากบริษัทมีผลประกอบการและภาพลักษณ์ที่ดีมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ และรู้จักกันอย่างแพร่หลายย่อมทำให้บุคลากรของบริษัทเกิดความรู้สึกที่ดีต่อบริษัท - การสร้างความยึดมั่นหรือค่านิยมร่วม (shared value) ให้เกิดขึ้นในลักษณะของการกระตุ้นให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ตระหนัก และมีส่วนร่วมต่อการสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณของบริษัท ย่อมจะเกิดผลดีต่อบริษัทในระยะยาว
<p>สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินปันผล</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บริษัทจดทะเบียนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในกรณีที่บริษัทจดทะเบียนไปถือหุ้นของบริษัทอื่นที่จัดตั้งตามกฎหมายไทยหรือกองทุนรวม เงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทอื่นดังกล่าวจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ แต่เงินที่ได้รับดังกล่าวต้องเป็นเงินที่ได้รับจากหุ้นหรือหน่วยลงทุนที่ถือไว้ไม่น้อยกว่า 3 เดือนก่อน และหลังวันที่ได้รับเงินปันผล

ตารางที่ 2 ประโยชน์ในการเข้าจดทะเบียนต่อผู้ถือหุ้น⁸

<p>เสริมสร้างสภาพคล่อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยเสริมสร้างสภาพคล่องให้กับผู้ถือหุ้นของบริษัท เนื่องจากผู้ถือหุ้นสามารถซื้อขายเปลี่ยนมือหรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้สะดวกและง่ายในเวลาที่ต้องการ - ทราบมูลค่าที่แท้จริงของหุ้นตามความต้องการของตลาดและใช้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมได้
<p>ความคุ้มครองในการลงทุน</p>	<p>ผู้ถือหุ้นจะได้รับความคุ้มครองในการลงทุนเนื่องจากตลาดหลักทรัพย์ฯ มีกฎระเบียบใน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์

⁸ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ประโยชน์ในการเข้าจดทะเบียน [ออนไลน์], 17 มีนาคม 2561.

	<ul style="list-style-type: none"> - การเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้ถือหุ้น โดยผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง พอเพียง ทันเวลา และเท่าเทียมกัน
สิทธิประโยชน์ทางภาษี	<p>บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจดทะเบียนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี ดังนี้</p> <p>เงินได้จากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษี</p> <p>ผู้มีเงินได้ซึ่งได้รับเงินปันผลจากบริษัทจดทะเบียนจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย 10% โดยผู้มีเงินได้ซึ่งอยู่ในประเทศไทย มีสิทธิที่จะเลือกดำเนินการดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่นำเงินปันผลดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ เฉพาะผู้มีเงินได้ที่ไม่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้คืน หรือไม่ขอเครดิตภาษีที่ถูกหักไว้คืนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือ - นำเงินปันผลดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ โดยจะได้รับการเครดิตภาษีคืนในภายหลัง ยกตัวอย่างเช่น บริษัทจดทะเบียนที่มีการจ่ายเงินปันผลนั้นได้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล (มูลค่าของการเครดิตภาษีสามารถคำนวณได้จากสูตร $X/(100 - X)$ โดย X คืออัตราภาษีเงินได้ที่บริษัทได้เสียอยู่)

หุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ หมายถึง หุ้นของบริษัทเอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ส่วนใหญ่จะเป็นกิจการขนาดเล็ก หรือเป็นธุรกิจที่ค้นพบเทคโนโลยีใหม่แต่ยังอยู่ในช่วงการออกแบบผลิตภัณฑ์และสำรวจตลาด อย่างไรก็ตามบริษัทบางแห่งก็ไม่ได้นำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แม้ว่าจะปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขต่างๆตามที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ระบุไว้ เนื่องจากการนำหุ้นเข้าตลาดหลักทรัพย์นั้น สัดส่วนความเป็นเจ้าของลดลงและต้องแบ่งกำไรให้ผู้ถือหุ้นรายอื่นๆ ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ของตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานตรวจสอบอื่นๆ ซึ่งอาจมีต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ต้องเปิดเผยข้อมูลบางส่วนให้แก่ประชาชนทั่วไปและองค์กรกลางต่างๆให้เข้ามาตรวจสอบหุ้นกระจายออกจากมือของผู้ถือหุ้นเดิมทำให้ควบคุมได้ยาก อีกทั้งเสี่ยงต่อการถูก Hostile Takeover รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจอาจช้าลงเนื่องจากมีขั้นตอนมากขึ้น

2.1.3 การกำหนดราคาของหุ้นเพื่อป้องกันการหลีกเลียงภาษี

ราคาซื้อขายของหุ้นในตลาดหลักทรัพย์และนอกตลาดหลักทรัพย์เพื่อป้องกันการหลีกเลียงภาษีนั้นมีวิธีในการคิดที่แตกต่างกันเนื่องจากบริบทและสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.3.1 ราคาของหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ (วิธีการคิดลดกระแสเงินสด)

ก่อนที่บริษัทจะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้น บริษัทต้องว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญทางการเงินมาประเมินราคาของหุ้นโดยวิธีการประเมินราคาหุ้นที่นิยมคือ วิธีการคิดลดกระแสเงินสด (Discounted Cash Flow Mode)⁹ ซึ่งมีรายละเอียดโดยสังเขปดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่สำคัญของการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญด้วยการคิดลดกระแสเงินสดคือ การประมาณการตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้สินทรัพย์ของกิจการในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดในรูปแบบต่างๆ เช่น กาไรสุทธิ เงินปันผล กระแสเงินสดของกิจการ เป็นต้น นอกจากนั้นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่งคือการประมาณอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ (required rate of return หรือ expected rate of return) ซึ่งจะนำมาใช้เป็นอัตราคิดลด (discount rate) ในการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญด้วยวิธีนี้

$$\text{มูลค่าของหุ้นสามัญ} = \sum_{i=1}^n \frac{CF_i}{(1+r)^i}$$

โดยที่

CF_i = กระแสเงินสดในอนาคต

r = อัตราคิดลด หรืออัตราผลตอบแทนที่นักลงทุนต้องการ (required rate of return)

ดังนั้น การประเมินมูลค่าหุ้นด้วยวิธีคิดลดกระแสเงินสดจึงขึ้นอยู่กับตัวแปรหลัก 2 ตัวคือ การประมาณการกระแสเงินสดในอนาคตและอัตราคิดลดหรืออัตราผลตอบแทนที่นักลงทุนต้องการ ที่จะใช้ในการคิดลดกระแสเงินสดในอนาคตตกกลับมาเป็นมูลค่าปัจจุบัน ดังนั้นหากสามารถประเมินตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้ได้ถูกต้องย่อมส่งผลให้มูลค่าของหุ้นถูกต้องไปด้วย

⁹ Investopedia, Discounted Cash Flow (DCF) [ออนไลน์], 17 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา <https://www.investopedia.com/terms/d/DCF.asp>

หลังจากการเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เรียบร้อยแล้ว ราคาของหุ้นจะถูกกำหนดด้วย 2 ปัจจัยหลักๆ คือ

1. ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับทั้งในรูปของเงินปันผลและส่วนต่างราคา
2. ความเสี่ยงที่ผู้ลงทุนจะต้องเผชิญจากการลงทุนในหุ้น

โดยปัจจัยที่กำหนดระดับของเงินปันผล ราคาหุ้นที่คาดว่าจะขายได้และความเสี่ยงจากการลงทุน คือ แนวโน้มผลกำไรในอนาคตของบริษัทซึ่งเกิดจากผลการดำเนินงานของบริษัท รูปแบบธุรกิจของบริษัท การก่อกำเนิดของบริษัท รวมทั้งแนวโน้มภาวะอุตสาหกรรม ภาวะเศรษฐกิจและตลาดหุ้น ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 3 ปัจจัยหลักๆ คือ ภาวะเศรษฐกิจ ภาวะอุตสาหกรรม และผลการดำเนินงานของบริษัท ดังนั้น หากต้องการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดราคาหุ้นก็จะต้องวิเคราะห์ทั้ง 3 ปัจจัยนี้โดยเรียกการวิเคราะห์ตามแนวคิดนี้ว่าการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental Analysis)¹⁰

ดังนั้นการกำหนดราคาของหุ้นในตลาดหลักทรัพย์เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีจึงพิจารณาถึงราคาที่เหมาะสมปัจจัยข้างต้นด้วย ไม่ได้พิจารณาเพียงแค่ว่าราคาตามวิธีการคิดลดกระแสเงินสด (Discounted Cash Flow Mode) ซึ่งสอดคล้องกับราคาซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์และสะท้อนราคาที่แท้จริงของหุ้นนั้น

2.1.3.2 ราคาของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ (วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี)

ราคาของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้น ใช้วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (Net Asset Value หรือ NAV) โดยจะใช้มูลค่าทางบัญชีเป็นตัวชี้วัด เนื่องจากเชื่อว่ามูลค่าของกิจการควรพิจารณาจากมูลค่าของสินทรัพย์ที่ถูกบันทึกไว้ในบัญชีของบริษัทซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาในงวดเวลาหนึ่งๆ ตามมูลค่าทางบัญชี (หรือส่วนของผู้ถือหุ้น) โดยสามารถคำนวณได้จากการนำสินทรัพย์ทั้งหมดหักด้วยหนี้สินทั้งหมดของบริษัท ซึ่งแสดงได้ดังสมการต่อไปนี้

$$\text{มูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี} = \text{มูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมดทางบัญชี} - \text{มูลค่าหนี้สินทั้งหมดทางบัญชี}$$

การคำนวณหามูลค่าตามบัญชีสามารถกระทำได้ง่ายและมีความถูกต้องสูง เนื่องจากข้อมูลงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนเป็นข้อมูลที่เปิดเผยเป็นการทั่วไป และมีผู้สอบบัญชีตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีซึ่งเป็นที่ยอมรับเป็นการทั่วไป อย่างไรก็ตาม

¹⁰ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาหุ้น [ออนไลน์], 17 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา https://www.set.or.th/education/th/begin/stock_content02.pdf

มาตรฐานบัญชีกำหนดให้การบันทึกบัญชีทรัพย์สินดำเนินงานต่างๆ ของบริษัทต้องบันทึกที่ราคาทุน และมีการตัดค่าเสื่อมราคาระหว่างอายุการใช้งาน ทำให้มูลค่าทรัพย์สินอาจจะต่ำกว่ามูลค่าที่ควรจะเป็น หากพิจารณาราคาตลาดในปัจจุบัน และไม่ได้สะท้อนมูลค่าบริษัทที่ควรจะเป็น โดยการหามูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชีต่อหุ้น (Book value per share) สามารถคำนวณได้โดยการนามูลค่าทางบัญชีมาหารด้วยจำนวนหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้วของกิจการดังสมการต่อไปนี้¹¹

$$\text{มูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชีต่อหุ้น} = \frac{\text{มูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี}}{\text{จำนวนหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้ว}}$$

ดังนั้นการกำหนดราคาของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี จึงใช้วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี เนื่องจากเป็นราคาที่สามารถมาจากสินทรัพย์สุทธิในงบการเงินของบริษัทซึ่งได้ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชี จึงทำให้ราคาของหุ้นดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือ อีกทั้งราคาของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นไม่มีราคาที่เกิดโดยวิธีการคิดลดกระแสเงินสดและปัจจัยที่สะท้อนราคาหุ้น เช่นเดียวกับการกำหนดราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

2.1.3.3 วิเคราะห์ความแตกต่างของราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์และนอกตลาดหลักทรัพย์

ราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์และนอกตลาดหลักทรัพย์เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีนั้นมีความแตกต่างกัน โดยราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์นั้นจะใช้วิธีการคิดลดกระแสเงินสด (Discounted Cash Flow Mode) ประกอบกับการพิจารณาภาวะเศรษฐกิจ ภาวะอุตสาหกรรม และผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งสะท้อนออกมาเป็นราคาที่ซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์ ในขณะที่ราคาหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นจะใช้วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) เนื่องจากกระทำได้ง่ายและมีความถูกต้องสูง เนื่องจากข้อมูลงบการเงินของบริษัทมีผู้สอบบัญชีตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี อย่างไรก็ตามราคาหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์อาจไม่สะท้อนมูลค่าทรัพย์สินที่อยู่ในงบการเงินของบริษัท ส่งผลให้มูลค่าของบริษัทอาจจะต่ำกว่ามูลค่าที่ควรจะเป็น

¹¹ สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน (TSI) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, บทที่ 1 ภาพรวมของการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญ [ออนไลน์], 17 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา https://www.set.or.th/yfs/main/download/YFS2017_YFSCamp_Inv_Reading02.pdf

2.1.4 การซื้อขายหุ้นและวิธีการโอนหุ้น

หุ้นเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งซึ่งบุคคลสามารถเป็นเจ้าของ และสามารถเปลี่ยนความเป็นเจ้าของไปยังบุคคลอื่นได้ซึ่งการเปลี่ยนความเป็นเจ้าของอาจเกิดขึ้นได้โดยผลของกฎหมายหรือโดยเจตนาของผู้เป็นเจ้าของก็ได้

การเปลี่ยนความเป็นเจ้าของโดยผลของกฎหมาย ได้แก่ การตกทอดไปยังทายาทโดยทางมรดก ส่วนการเปลี่ยนความเป็นเจ้าของโดยเจตนา นั้น ได้แก่ กําณโอนหุ้นซึ่งหมายถึง การที่หุ้นเปลี่ยนมือโดยเจตนาของผู้ถือหุ้นและผู้รับโอนหุ้น ส่งผลให้สิทธิเรียกร้องต่างๆที่ผู้ถือหุ้นอาจเรียกเอาจากบริษัทผู้ออกหุ้นไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการรับเงินปันผล สิทธิในการจองซื้อหุ้นใหม่ สิทธิเข้าประชุมในที่ประชุมผู้ถือหุ้น และสิทธิอื่นๆตามที่กฎหมายกําหนดโอนไปยังผู้รับโอนหุ้น

การซื้อขาย เป็นเอกเทศสัญญาชนิดหนึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นการซื้อขายหุ้นย่อมหมายถึง สัญญาซึ่งผู้ถือหุ้นหรือผู้ขายตกลงขายหุ้นให้แก่ผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงชำระราคาหุ้นนั้นให้แก่ผู้ขายเป็นค่าตอบแทน ส่วนการโอนหุ้น ผู้โอนจะต้องปฏิบัติตามวิธีการที่กฎหมายกําหนดไว้ การโอนหุ้นจึงจะมีผลสมบูรณ์ โดยการซื้อขายและวิธีการโอนหุ้นทั้งในตลาดหลักทรัพย์และนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.4.1 การซื้อขายหุ้นและวิธีการโอนหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์นั้นจะต้องกระทำ ผ่านนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่าโบรกเกอร์ (“Broker”) เท่านั้น ประชาชนทั่วไปไม่สามารถเข้าไปซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ได้ ดังนั้นผู้ที่สนใจซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์จึงต้องไปสมัครเป็นลูกค้าของบริษัทหลักทรัพย์หรือโบรกเกอร์เสียก่อน แล้วจึงแสดงความจําหน่ายไปยังโบรกเกอร์เพื่อให้ส่งคำสั่งซื้อเข้าไปในระบบซื้อขายด้วยคอมพิวเตอร์ของตลาดหลักทรัพย์ เมื่อมีผู้จะขายหุ้นดังกล่าวด้วยราคาและจำนวนเท่ากัน เครื่องคอมพิวเตอร์ก็จะทำการซื้อขายให้อัตโนมัติ

ในปัจจุบัน โบรกเกอร์ยินยอมให้ลูกค้าสามารถบันทึกคำสั่งซื้อขายเข้ามาในระบบการซื้อขายด้วยตนเองโดยผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นการซื้อขายหุ้นแบบออนไลน์แต่รายการซื้อขายนั้นก็ยังต้องทำผ่านบริษัทโบรกเกอร์เช่นเดิม ลูกค้าไม่สามารถส่งคำสั่งซื้อขายเข้ามาในระบบของตลาดหลักทรัพย์ได้เอง

ระบบการซื้อขายด้วยคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันมีชื่อเรียกว่าระบบ SET Connect ผู้ลงทุนสามารถทำการซื้อขายหุ้นผ่านระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ได้ 2 วิธีได้แก่

- (1) Automatic Order Matching (AOM) เป็นวิธีการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายส่งการเสนอซื้อและเสนอขายด้วยคอมพิวเตอร์เข้ามาในระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ โดยที่ระบบคอมพิวเตอร์ของตลาดหลักทรัพย์จะทำการเรียงลำดับและจับคู่คำสั่งซื้อขายให้โดยอัตโนมัติ
- (2) Trade Report เป็นวิธีการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายได้ทำการเจรจาต่อรองเพื่อตกลงซื้อขายกัน แล้วจึงบันทึกรายการซื้อขายนั้นเข้ามาในระบบการซื้อขาย โดยโบรกเกอร์สามารถประกาศโฆษณาการเสนอขายของตนผ่านระบบการซื้อขายได้

ในปัจจุบันการโอนหุ้นในตลาดหลักทรัพย์กระทำโดยระบบไม่มีใบหลักทรัพย์ (Scriptless) การส่งมอบกระทำโดยการหักบัญชีระหว่างบริษัทโบรกเกอร์ด้วยกันแทน ส่วนใบหุ้นทั้งหมดบริษัทจดทะเบียนจะนำไปฝากบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด หรือ TSD ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งจะทำหน้าที่ในการรับฝากหลักทรัพย์และจัดทำทะเบียนหลักทรัพย์เป็นบัญชีโดยให้หักบัญชีแทนการส่งมอบ ทำให้การส่งมอบและชำระราคาหลังการซื้อขายหุ้นทำได้รวดเร็วและปลอดภัยขึ้นเพราะไม่ต้องมีการส่งมอบใบหุ้นกันจริงๆ ส่วนลูกค้าคนใดมีความประสงค์จะถอนใบหุ้นมาเก็บไว้เองโดยไม่ประสงค์จะซื้อขายหุ้นนั้นก็ยังสามารถแสดงความจางขอถอนหุ้นออกจากระบบได้ โดยแจ้งให้บริษัทโบรกเกอร์ของตนทราบ บริษัทโบรกเกอร์ก็จะไปทำการถอนหุ้นนั้นจาก TSD มาให้¹²

2.1.4.2 การซื้อขายหุ้นและวิธีการโอนหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

การซื้อขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์จะต้องปฏิบัติตามมาตรา 453 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “อันว่าซื้อขายนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้ขายโอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย” ดังนั้นการซื้อขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้น ผู้ขายจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ในหุ้นให้แก่ผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้ขาย

สำหรับวิธีการโอนหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้น กฎหมายได้กำหนดวิธีการโอนหุ้นชนิดออกให้ผู้ถือหุ้นและหุ้นชนิดระบุชื่อแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

¹² พิเศษ เสตเสถียร, กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2560), หน้า 131 - 134.

- (1) หุ่นชนิดออกให้ผู้ถือ หุ่นชนิดนี้เป็นตราสารที่เปลี่ยนมือได้ชนิดหนึ่ง โดยไม่ได้ระบุว่าใครเป็นเจ้าของหุ่น ผู้ที่ครอบครองหุ่นอยู่ย่อมได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นเจ้าของหุ่น หุ่นชนิดนี้จะมีข้อก หนดห้ามโอนไม่ได้และจะก หนดว่าจะโอนได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากบริษัทก็ได้เช่นกัน อีกทั้งการโอนก็ไม่มีแบบแต่อย่างใด โดยมาตรา 1135 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ว่า “หุ่นชนิดที่มีใบหุ่นออกให้แก่ผู้ถือ นั้น ย่อมโอนกันได้เพียงด้วยส่งมอบใบหุ่นแก่กัน”
- (2) หุ่นชนิดระบุชื่อ โดยมาตรา 1129 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ว่า “อันว่าหุ่นนั้นย่อมโอนกันได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมของบริษัท เว้นแต่เมื่อเป็นหุ่นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ่น ซึ่งมีข้อบังคับของบริษัทก หนดไว้เป็นอย่างอื่น

การโอนหุ่นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ่นนั้น ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือ นั้น ๆ ด้วยแล้ว ท่านว่าเป็นโมฆะ อนึ่งตราสารอันนั้นต้องแถลงเลขหมายของหุ่นซึ่งโอนกันนั้นด้วย

การโอนเช่นนี้จะนำมาใช้แก่บริษัทหรือบุคคลภายนอกไม่ได้ จนกว่าจะได้จัดแจ้งการโอนทั้งชื่อและส าทของผู้รับโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ่น”

จากบทบัญญัติข้างต้น การโอนหุ่นชนิดระบุชื่อจะต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุมใหญ่ของบริษัทก่อน และมีแบบตามกฎหมายของนิติกรรมการโอนหุ่นซึ่งต้องทำให้ครบทั้ง 3 ประการดังต่อไปนี้ มิเช่นนั้นจะเป็นโมฆะ

- (1) ต้องทำเป็นหนังสือ
- (2) ลงลายมือทั้งผู้โอนและผู้รับโอน
- (3) มีพยานรับรองการลงลายมือชื่อของผู้โอนและผู้รับโอน

จากมาตรา 1129 วรรคสองข้างต้นเป็นเพียงแบบของการโอนหุ่นเท่านั้น ไม่ใช่แบบของสัญญาซื้อขายหุ่น และการไม่แถลงเลขหมายของหุ่นนั้นไม่ถึงกับทำให้การโอนเป็นโมฆะ ในส่วนของมาตรา 1129 วรรคสามนั้น การโอนหุ่นชนิดระบุชื่อจะมีผลสมบูรณ์ต่อเมื่อได้มีการจดทะเบียน

การโอน การโอนที่ไม่ได้จดทะเบียนในบริษัทและบุคคลภายนอกไม่ได้ แต่สามารถซื้อขายระหว่างกันเองได้¹³

2.2 แนวคิดหลักการพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีอากรจากการขายหุ้น

2.2.1 หลักทั่วไปเกี่ยวกับภาษีอากรที่ดี

ลักษณะของภาษีอากรที่ดี คือ มีความเป็นธรรม แน่นนอน สะดวกและประหยัด ซึ่ง Adam Smith ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง The Wealth of Nations โดยหลักการทั้ง 4 ประการ เป็นหลักการที่ใช้ปฏิบัติอยู่และเป็นที่ยอมรับมาจนถึงปัจจุบัน

(1) หลักความเป็นธรรม

ภาษีอากรที่ดีต้องมีความเป็นธรรม เพราะถ้าไม่มีความเป็นธรรมจะเกิดการหลีกเลี่ยงภาษีและหนีภาษีเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้อาจทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมขึ้นได้ โดยคำว่า “ความเป็นธรรม” นั้นมีหลายความเห็นด้วยกันซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

หลักความเป็นธรรมสมบูรณ์ (Principle of Absolute Equity) คือการจัดเก็บภาษีอากรจากประชาชนในจำนวนที่เท่าเทียมกัน หลักนี้จะใช้ได้ดีก็ต่อเมื่อประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกัน แต่ในความเป็นจริงแล้ว ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้นหลักนี้จึงไม่อาจใช้ได้ในทางปฏิบัติเพราะจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นในสังคม

อีกหลักหนึ่งคือ หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (Principle of Relation Equity) ซึ่งแบ่งความยุติธรรมในการจัดเก็บออกเป็น 2 หลัก คือ

- 1) การจัดเก็บภาษีอากรตามผลประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีได้รับจากบริการของภาครัฐ (The benefit principle) เช่น การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ทางด่วน ผู้ใช้มากย่อมต้องเสียค่าธรรมเนียมมาก เป็นต้น
- 2) การจัดเก็บภาษีอากรตามกำลังความสามารถของผู้เสียภาษี (The ability to pay principle) เช่น ผู้มีรายได้หรือทรัพย์สินมากก็ย่อมต้องเสียภาษีมาก เป็นต้น¹⁴

¹³ สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่, หุ้นส่วนและบริษัท, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2559), หน้า 202 - 209.

¹⁴ ดุลยลักษณ์ ตราชูธรรม, หลักกฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร: สถาบัน T. Training Center, 2555), หน้า 4 - 6.

การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นทั้งในและนอกตลาดหลักทรัพย์ เป็นไปตามหลักการจัดเก็บภาษีอากรตามกำลังความสามารถของผู้เสียภาษี (The ability to pay principle) โดยถ้าผู้ขายมีกำไรจากการขายหุ้นมากก็ต้องเสียภาษีมาก ถ้าผู้ขายมีกำไรจากการขายหุ้น น้อยหรือไม่มีกำไรจากการขายหุ้นก็จะเสียภาษีน้อยหรือไม่ต้องเสียภาษีเลย

(2) หลักความแน่นอน

รัฐจะต้องมีนโยบายที่แน่นอนในการจัดเก็บภาษีอากร ไม่เปลี่ยนแปลงนโยบาย บ่อยครั้ง เพราะการมีนโยบายที่ไม่แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งย่อมทำให้ธุรกิจของเอกชนได้รับความกระทบกระเทือนและส่งผลให้ไม่มั่นใจในการลงทุน นอกจากนี้บทกฎหมายที่ใช้เป็นหลักในการจัดเก็บภาษีอากรจะต้องมีความชัดเจน ไม่กำกวม ระบุว่าผู้ใดมีหน้าที่เสียภาษี เสียเมื่อใด เสียจากฐานอะไร เสียในอัตราเท่าใด และวิธีการเสียเป็นอย่างไรด้วย¹⁵

จากการศึกษาพบว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นทั้งในและนอกตลาดหลักทรัพย์มีความแน่นอนในเรื่องผู้มีหน้าที่เสียภาษี ระยะเวลาในการเสียภาษี อัตราภาษี และวิธีการเสียภาษี รวมถึงราคาขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์และฐานภาษีในการจัดเก็บ อย่างไรก็ตาม ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากร ส่งผลให้มีความไม่แน่นอนในเรื่องฐานภาษี ซึ่งกระทบต่อความมั่นใจของนักลงทุนที่จะมาลงทุนในประเทศไทย

(3) หลักความสะดวก

ภาษีอากรที่ดีต้องก่อให้เกิดความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการจัดเก็บและผู้เสียภาษีในการชำระภาษี ทั้งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับตลอดจนแบบรายการต่างๆต้องง่ายแก่การทำความเข้าใจและกรอกรายการด้วย

Adam Smith ได้ให้ความสำคัญกับหลักความแน่นอนและหลักความสะดวกในลักษณะที่ต้องสอดคล้องกัน โดยเขาเห็นว่าจำนวนของภาษีที่ผู้เสียภาษีชำระให้แก่รัฐต้องมีลักษณะที่แน่นอนและเฉพาะเจาะจง ไม่เป็นไปตามความต้องการของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ตลอดจนการชำระภาษีต้องมีวิธีการจัดเก็บที่สะดวกแก่ผู้เสียภาษี และมีการกำหนดจำนวนเงินที่ต้องชำระไว้อย่างชัดเจนแน่นอนด้วย¹⁶

¹⁵ ดุลยลักษณ์ ตราชูธรรม, หน้า 6.

¹⁶ ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ที.เค.เอส. สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2556), หน้า 55 - 56.

การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากขายหุ้นในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์หรือหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้น ถ้ามีกำไรจากการขายหุ้นดังกล่าวจะต้องนำไปรวมกับรายได้ตามปกติของกิจการเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นๆ ซึ่งผู้เสียภาษีสามารถชำระภาษีได้ตามแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลโดยไม่ต้องยื่นแบบการเสียภาษีจากการขายหุ้นแยกต่างหาก อีกทั้งสะดวกแก่เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรในการจัดเก็บภาษีและ การตรวจสอบซึ่งเป็นไปตามหลักความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

(4) หลักความประหยัด

ภาษีอากรที่ดีต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บต่ำที่สุดและเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด เหตุที่ภาษีอากรที่ดีต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บต่ำที่สุดเนื่องจากรายได้ที่รัฐจะนำไปใช้ในการบริหารประเทศจะน้อยลงตามส่วน ส่วนเหตุที่ต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุดเนื่องจากการการเสียภาษีนอกจากผู้เสียภาษีจะต้องชำระค่าภาษีอากรแล้วยังต้องมีค่าใช้จ่ายอื่นๆอีก เช่น ค่าเอกสาร ค่าทนายบัญชี ค่าตรวจสอบบัญชี ค่าที่ปรึกษาทางกฎหมาย เป็นต้น ดังนั้นหากภาษีใดทำให้ผู้เสียภาษีต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก ก็อาจทำให้ผู้เสียภาษีไม่ยอมเสียภาษีและส่งผลให้มีการหลบเลี่ยงภาษีหรือหนีภาษีได้¹⁷

ในปัจจุบันการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นทั้งในตลาดหลักทรัพย์และนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นรัฐไม่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการจัดเก็บภาษี และผู้เสียภาษีก็น่าจะมีภาระเพิ่มเติมเนื่องจากหุ้นในตลาดหลักทรัพย์สามารถใช้ราคาซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ได้ ในขณะที่หุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์สามารถใช้มูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ในงบการเงินปีล่าสุดของบริษัทเป็นราคาซื้อขายขั้นต่ำได้

จากลักษณะของภาษีอากรที่ดีทั้ง 4 ประการข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นทั้งในและนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นสอดคล้องกับหลักความเป็นธรรม หลักความสะดวกและหลักความประหยัด แต่ยังไม่สอดคล้องกับหลักความแน่นอนในเรื่องราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์เนื่องจากมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากรไม่ได้กำหนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นจึงยังไม่เป็นไปตามลักษณะของภาษีอากรที่ดี

¹⁷ ดุลยลักษณ์ ตราชูธรรม, หน้า 6.

2.2.2 หลักความเสมอภาคทางภาษีอากร

หลักความเสมอภาคทางภาษีอากรมีที่มาจากหลักความเสมอภาคทางกฎหมายและหลักความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งกำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิในการมีโอกาสเท่าเทียมกันนับตั้งแต่เกิดอันเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิทางธรรมชาติ

หลักความเสมอภาคในทางกฎหมายหมายถึง การที่องค์กรต่างๆของรัฐต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญอย่างเดียวกัน และปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละคน และเมื่อนาหลักดังกล่าวมาพิจารณาถึงขอบเขตของหลักความเสมอภาคทางภาษีอากรทำให้สามารถกำหนดความหมายได้ว่า บทบัญญัติกฎหมายภาษีอากรต้องมีลักษณะทั่วไปมิใช่กฎหมายที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมโดยยกเหตุจากการมีถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ศาสนา เป็นต้น ดังนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติจึงสามารถกำหนดบทบัญญัติกฎหมายภาษีอากรที่บังคับใช้แก่บุคคลแตกต่างกันได้หากบุคคลนั้นมีสาระสำคัญ หรือพฤติกรรมทางเศรษฐกิจแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นสภาพทางครอบครัว สถานภาพที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ รวมถึงการออกมาตราการทางกฎหมายภาษีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนไป

จึงอาจสรุปได้ว่า การตราบทบัญญัติกฎหมายใดก็ตามต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมทางสังคมและอยู่ภายใต้หลักความเสมอภาคทางกฎหมาย ดังนั้นหลักความเสมอภาคทางกฎหมายภาษีอากร ประกอบด้วยหลักการที่กำหนดขอบอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ และกำหนดเงื่อนไขในการช ะภาษีของผู้เสียภาษีควบคู่กัน กล่าวคือ

- ▶ ไม่สามารถกำหนดระบบภาษีที่แตกต่างกันเพื่อใช้บังคับแก่บุคคลที่มีสาระสำคัญหรือพฤติกรรมทางเศรษฐกิจอย่างเดียวกัน
- ▶ ผู้เสียภาษีทุกคนที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขเดียวกันและมีสาระสำคัญหรือมีพฤติกรรมทางเศรษฐกิจอย่างเดียวกันต้องอยู่ในระบบภาษีเดียวกันอีกทั้งต้องชำระภาษีในจ านวนที่เท่ากัน¹⁸

จากการศึกษา ผู้เขียนเห็นว่าหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์และนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นมีความแตกต่างกัน โดยหุ้นในตลาดหลักทรัพย์นั้นถูกกำหนดให้ใช้ราคาซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์เป็นราคาตลาดเนื่องจากสะท้อนมูลค่าของกิจการในปัจจุบันและได้คำนึงถึงภาวะทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่หุ้นนอกตลาด

¹⁸ ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, หน้า 98 - 102.

หลักทรัพย์นั้นไม่มีราคาอ้างอิงเช่นเดียวกับหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ จึงใช้วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) เนื่องจากเป็นราคาที่คำนวณมาจากสินทรัพย์สุทธิในงบการเงินของบริษัทซึ่งได้ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีส่งผลให้ราคาของหุ้นดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือ ดังนั้นรัฐจึงไม่สามารถจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์และนอกตลาดหลักทรัพย์ด้วยวิธีการเดียวกันได้เนื่องจากมีสาระสำคัญที่แตกต่างกัน

2.2.3 แนวความคิดและหลักการพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากการขายหุ้น

จากการศึกษาผู้เขียนได้จัดลำดับความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและหลักการพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีอากรซึ่งเชื่อมโยงกับการขายหุ้น เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพรวมและเข้าใจหลักการพื้นฐานเพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

2.2.3.1 แนวความคิดเรื่อง “เงินได้” ที่สัมพันธ์กับการขายหุ้น

Robert M. Haig ได้ให้คำจำกัดความว่าเงินได้คือการเพิ่มขึ้นหรือการเพิ่มพูนความผาสุกให้แก่ใครคนใดคนหนึ่ง ภายในช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้¹⁹

J.R. Hick มีความเห็นว่า เงินได้เป็นความมั่งคั่งที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือเป็นเงินได้ที่สมทบเข้ากับทรัพย์สินที่เป็นผลมาจากการออมทรัพย์โดยไม่ทำให้ความมั่งคั่งลดลง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง เงินได้หมายถึงเงินหรือผลตอบแทนอื่นใดอันอาจคำนวณเป็นตัวเงินที่เพิ่มอานาจทางเศรษฐกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง²⁰

จากความหมายของเงินได้ตามการอธิบายของนักเศรษฐศาสตร์ข้างต้น เงินได้จึงหมายถึงความมั่งคั่งที่เพิ่มขึ้นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งอาจเป็นตัวเงินหรือประโยชน์อื่นใดที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่กำหนด

สำหรับความหมายของเงินได้ในทางภาษีนั้น โดยปกติจะมีความหมายไม่กว้างเท่ากับความหมายของเงินได้ข้างต้น เนื่องจากถูกนำมาใช้เป็นฐานภาษีในการจัดเก็บภาษี ดังนั้นความหมายของเงินได้จึงขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศจะกำหนดให้มีความหมายครอบคลุมเพียงใดเพื่อใช้ในการจัดเก็บภาษีต่อไป

¹⁹ ขจร พรหมกลีกร, การภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทส นันท์พิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด 2523), หน้า 4.

²⁰ ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, หน้า 170-172.

เงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรของประเทศไทยนั้นต้องเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร โดยได้กำหนดความหมายของคำว่า “เงินได้พึงประเมิน” คือ เงิน ทรัพย์สินซึ่งอาจคิดค่านวนได้เป็นเงิน ประโยชน์ซึ่งอาจคิดค่านวนได้เป็นเงิน เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกให้แทนและเครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด²¹ โดยหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับความหมายของเงินได้พึงประเมินและประเภทเงินได้พึงประเมินในเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั้นจะนำมาใช้กับภาษีเงินได้นิติบุคคลด้วย²²

ดังนั้น เงินได้ที่จะต้องนำมารวมค่านวนเป็นกำไรสุทธิเสียภาษีนั้นจึงหมายถึงเงินได้ทุกชนิดอันเกิดจากการประกอบกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่งๆ ไม่ว่าจะเงินได้นั้นจะเป็นเงินได้จากการดำเนินการตามปกติ (Operating income) ซึ่งโดยปกติจะระบุไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทจำกัดหรือสัญญาเข้าเป็นหุ้นส่วนแล้วแต่กรณี หรือจะเป็นเงินได้จากการขายทรัพย์สินที่เป็นทุน (Capital gains) ซึ่งรวมถึงการขายหุ้นด้วยก็ตาม²³ โดยเป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา 65 และ 65 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

2.2.3.2 หลักการจัดเก็บภาษีจากผลได้จากทุน

ผลได้จากทุน หรือมูลค่าเพิ่มทรัพย์สิน (Capital gains) ไม่ว่าจะเป็นสิ่งหรือทรัพย์สินหรือสิ่งหรือทรัพย์สินย่อมเป็นเงินได้เนื่องจากสามารถเพิ่มพูนความผาสุกให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่ว่าจะมีการซื้อขาย จาหน่าย จ่ายโอนหรือไม่ก็ตาม ในประเทศอังกฤษและประเทศแคนาดาถือเอาเงินได้เฉพาะจากการที่ได้รับมาเป็นประจำเหมือนกับผลไม้หล่นจากต้น (a fruit from a tree) ดังนั้นผู้ที่มีเงินได้จากมูลค่าเพิ่มทรัพย์สินถือว่ามีฐานะเศรษฐกิจส่วนตัวร่ำรวยจึงสามารถสะสมออมทรัพย์และนำไปลงทุนซื้อสินทรัพย์ให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นได้ อีกทั้งการจัดเก็บภาษีอากรจัดเก็บได้ง่ายและสะดวก เนื่องจากสามารถตีราคาทรัพย์สินจากราคาที่ซื้อมาเปรียบเทียบกับราคาที่ยาหน่ายในท้องตลาดหรือราคาปัจจุบันได้ กรณีการจัดเก็บขณะที่มีการซื้อขาย จาหน่าย จ่ายโอนผู้ที่มีผลได้จากทุนสามารถจ่ายภาษีอากรได้ในขณะที่ได้รับเงินมาเป็นผลกำไรจากการที่สินทรัพย์มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น

²¹ สุเมธ ศิริคุณโชติ, ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2560, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เรือนแก้วการพิมพ์, 2560), หน้า 15-17.

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 168.

²³ วิโรจน์ เลาะห์พันธ์ุ, บัญชีภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนสามัญ โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2521), หน้า 80 – 86.

นักวิชาการ Harold M. Sommers ได้สนับสนุนให้จัดเก็บภาษีจากมูลค่าเพิ่มทรัพย์สิน ทั้งกรณีที่มีการซื้อขาย จา ห่วงย จ่ายโอน และกรณีที่เก็บไว้ไม่ซื้อขายรวมกับฐานภาษีเงินได้ ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาเงินจม²⁴

สำหรับการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนนั้น โดยส่วนใหญ่ประเทศที่มีการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจะจัดเก็บโดยรวมอยู่ในภาษีเงินได้ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอินเดียและประเทศไทย เป็นต้น แต่ก็มีบางประเทศที่แยกการจัดเก็บเป็นภาษีผลได้จากทุนเป็นการเฉพาะ เช่น ประเทศสหราชอาณาจักรและประเทศฟิลิปปินส์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามยังมีบางประเทศที่ไม่มีการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนเลย เช่น ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งถือว่าผลได้จากทุนที่ได้รับจากการขายทรัพย์สินไม่ต้องนำมารวมเสียภาษี แต่ในบางครั้งก็มีการจัดเก็บภาษีจากกำไรของการขายหุ้นหรือสังหาริมทรัพย์ในลักษณะที่เป็น การประกอบธุรกิจโดยถือว่ากำไรไม่ใช่ผลได้จากทุนแต่เป็นเงินได้อย่างหนึ่ง รวมทั้งประเทศที่เป็น Tax haven เช่น หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน หมู่เกาะเคย์แมน และเบอร์มิวดา เป็นต้น²⁵

จากประมวลรัษฎากรของประเทศไทย ในกรณีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้มีการกำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีจากผลได้จากทุน (Capital gains) ตามมาตรา 40 (4) (ฉ) และ (ช) แห่งประมวลรัษฎากรดังนี้

เงินได้พึงประเมินนั้น คือเงินได้ประเภทต่อไปนี้ รวมตลอดถึงเงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ไม่ว่าในทอดใด

(4) (ฉ) บัญญัติไว้ว่า เงินได้ที่เป็นผลประโยชน์ที่ได้จากการที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลควบเข้ากัน หรือรับช่วงกัน หรือเลิกกัน ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน

(4) (ช) บัญญัติไว้ว่า เงินได้ที่เป็นผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วน หรือ โอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตั๋วเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

²⁴ ขจร พรหมกสิกร, หน้า 25 - 26.

²⁵ ศักรินทร์ ร่มรังษี, “ปัญหาบางประการในการจัดเก็บภาษีเงินได้เกี่ยวกับการขายหุ้น,” (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536), หน้า 13 - 19.

ในกรณีภาษีเงินได้นิติบุคคล ผลได้จากทุนที่ได้รับถือเป็นรายได้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล จึงเป็นรายได้ที่ต้องนำมารวมเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

จากที่ได้กล่าวมาในหัวข้อ 2.2.3.1 เงินได้ที่ต้องนำมารวมคำนวณเป็นกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลแล้วแต่กรณีนั้น ต้องรวมเงินได้ที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติภายใต้วัตถุประสงค์โดยตรงหรือเกี่ยวเนื่องกับกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่งๆ และเงินได้ที่เกิดจากการขายทรัพย์สินที่เป็นทุน (Capital gains) มารวมคำนวณเป็นกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีด้วย โดยทรัพย์สินที่เป็นทุนนั้นหมายถึงทรัพย์สินที่ไม่ได้มีไว้เพื่อขายและไม่ใช้สินค้า แต่เป็นทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อใช้หรือหาประโยชน์ เช่น หุ้นทุน หุ้นกู้ ที่ดินและอาคาร เป็นต้น²⁶

2.2.3.3 หลักการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้น

จากการที่หุ้นนั้นถือเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ และมีลักษณะพิเศษจากทรัพย์สินอื่น คือเป็นทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อการลงทุนโดยผู้ถือหุ้นคาดหวังที่จะได้รับผลตอบแทนเป็นเงินปันผล หรือผลได้จากมูลค่าหุ้นที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นผลได้จากการขายหุ้นจึงถือเป็นผลได้จากทุนรูปแบบหนึ่ง อย่างไรก็ตามในบางกรณีผลได้จากทุนอาจเป็นเงินได้ปกติ ถ้าบริษัทประกอบกิจการค้าหลักทรัพย์

โดยส่วนใหญ่ผลได้จากการขายหุ้นถือเป็นผลได้จากทุน ประเทศต่างๆจึงจัดเก็บภาษีจากผลได้จากทุนจากการขายหุ้นเช่นเดียวกับผลได้จากทุนอย่างหนึ่ง โดยการนำไปรวมเป็นส่วนหนึ่งของผลได้จากทุนเพื่อเสียภาษี อย่างไรก็ตามในบางประเทศไม่มีการจัดเก็บภาษีจากผลได้จากทุน ผลได้จากการขายหุ้นจึงไม่เสียภาษีเช่นกัน²⁷

การพิจารณาว่ากำไรจากการขายหุ้นถือเป็นผลได้จากทุน (Capital gains) หรือเป็นเงินได้ปกตินั้นเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับประเทศที่มีการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนกับภาษีเงินได้แยกต่างหากจากกัน สำหรับประเทศไทยนั้น ไม่มีการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนเป็นการเฉพาะ แต่อย่างไรก็ตามผลได้จากทุนก็ยังถือเป็นเงินได้อย่างหนึ่งซึ่งต้องเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทย

การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นในประเทศไทยนั้น จะถูกจัดเก็บจากกำไรสุทธิของการขายหุ้นที่เป็นผลได้จากทุนนำไปรวมกับรายได้อื่นๆของกิจการเพื่อคำนวณเสียภาษี ในกรณีที่ผู้ขายหุ้นเป็นนิติบุคคลต่างประเทศที่มีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย กำไรจาก

²⁶ วิโรจน์ เลาะห์พันธุ์. หน้า 88.

²⁷ ศักรินทร์ ร่มรังษี. หน้า 20 - 24.

การขายหุ้นดังกล่าวต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตรา 15% อย่างไรก็ตามอาจมีอนุสัญญาภาษีซ้อนบางฉบับให้สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีจากกำไรของการขายหุ้นในประเทศไทย เพื่อเป็นการบรรเทาและจัดการเสียภาษีซ้ำซ้อน²⁸

ดังนั้น จากการศึกษาแนวคิดหลักการพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีอากรจากการขายหุ้นสะท้อนให้เห็นถึงการจัดเก็บภาษีอากรควรเป็นตามลักษณะของภาษีอากรที่ดี คือ มีความเป็นธรรมแน่นอน สะดวกและประหยัด อีกทั้งจะต้องมีความเสมอภาคทางภาษีอากร จากหลักการจัดเก็บภาษีอากรตามกำลังความสามารถของผู้เสียภาษี (The ability to pay principle) ซึ่งมีหลักการว่าผู้มีรายได้หรือทรัพย์สินมากก็ย่อมต้องเสียภาษีมาก และหลักความแน่นอนที่มีหลักการว่ารัฐจะต้องมีนโยบายในการจัดเก็บภาษีอากรที่แน่นอนรวมทั้งบทกฎหมายที่ใช้เป็นหลักในการจัดเก็บภาษีอากรจะต้องมีความชัดเจนและไม่กำกวม ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียในบทต่อไป เพื่อจะได้นำหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียมาปรับใช้กับประเทศไทย โดยจะช่วยให้การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยนั้นมีความชัดเจนมากขึ้น อีกทั้งช่วยลดปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีในประเทศไทย ส่งผลให้ภาครัฐสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

---

²⁸ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ภาษีอากร [ออนไลน์], 18 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา https://www.set.or.th/th/regulations/tax/tax_p1.html

บทที่ 3

หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้น

นอกตลาดหลักทรัพย์ตามกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย

จากการที่ประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ เช่นเดียวกับประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียที่มีการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตามแนวทางและหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีของทั้งสามประเทศมีความเหมือนและความแตกต่างกันดังจะกล่าวต่อไป

3.1 หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์

ในอดีตประเทศฟิลิปปินส์ได้มีการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยใช้วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) อย่างไรก็ตามในปัจจุบันประเทศฟิลิปปินส์ได้มีแก้ไขกฎหมายการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยกำหนดให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นจะต้องมีการปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีผลได้จากทุน

3.1.1 หลักเกณฑ์เดิมก่อนนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในปัจจุบัน

ในปี 2552 กรมสรรพากรของประเทศฟิลิปปินส์ได้ออกคำสั่งกรมสรรพากรเลขที่ RR 06-2008 โดยได้กำหนดว่าราคาตลาดของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นใช้วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ซึ่งคำนวณจากสินทรัพย์ทั้งหมดหักด้วยหนี้สินทั้งหมดที่แสดงอยู่ในงบการเงินล่าสุดของบริษัทที่ได้รับการรับรองโดยผู้ตรวจสอบบัญชีได้รับอนุญาต²⁹ ดังนั้นราคาดังกล่าวจะเป็นที่ยอมรับในทุกกรณีเว้นแต่บริษัทได้ใช้วิธีการประเมินมูลค่าหุ้นซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างการคำนวณภาษีผลได้จากทุนของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์ตามหลักเกณฑ์เดิม

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท A จากัด เข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท B จากัดซึ่งอยู่นอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์จากบริษัท C จากัดซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น จากงบการเงินปี 2560 ของ

²⁹ BUREAU OF INTERNAL REVENUE, "REVENUE REGULATIONS NO. 6-2008," 22 เมษายน 2551.

บริษัท B จำกัด มีสินทรัพย์ทั้งหมด 500 ล้านบาทโดยประกอบด้วย เงินสด 50 ล้านบาท ลูกหนี้การค้า 250 ล้านบาท ที่ดิน 180 ล้านบาท และอาคาร 20 ล้านบาท หนี้สินทั้งหมด 400 ล้านบาท ทุนจดทะเบียน 80 ล้านบาทโดยเป็นหุ้นสามัญจ นวน 8 ล้านหุ้นและมีก ำระสะสม 20 ล้านบาท

บริษัท A จำกัดสามารถเข้าซื้อหุ้นของบริษัท B จำกัดได้โดยการใช้วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ซึ่งมีวิธีการค านวณดังตารางต่อไปนี้

**ตารางที่ 3 ตัวอย่างการคำนวณภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์
ในประเทศฟิลิปปินส์ตามหลักเกณฑ์เดิม**

สินทรัพย์ทั้งหมด	500 ล้านบาท
หนี้สินทั้งหมด	400 ล้านบาท
NAV (สินทรัพย์ทั้งหมด หักด้วยหนี้สินทั้งหมด)	100 ล้านบาท
NAV ต่อหุ้น	12.5 เปโซ
มูลค่าที่ตราไว้ (Par value) ต่อหุ้น	10 เปโซ
กำไรต่อหุ้น	2.5 เปโซ
จ นวนหุ้น	8 ล้านหุ้น
กำไรจากการขายหุ้นทั้งหมด	20 ล้านบาท
ภาษีผลได้จากทุนในอัตราร้อยละ 5 ของก ำไรจากการขายหุ้น ส าหรับ 100,000 เปโซแรก	0.005 ล้านบาท
ภาษีผลได้จากทุนในอัตราร้อยละ 10 ของก ำไรจากการขายหุ้น ส าหรับส่วนที่เกินกว่า 100,000 เปโซ	1.99 ล้านบาท
ภาษีผลได้จากทุนทั้งหมด	1.995 ล้านบาท

ดังนั้น บริษัท A จำกัดสามารถเข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท B จำกัดในราคาหุ้นละ 12.5 เปโซจากบริษัท C จำกัดทำให้บริษัท C จำกัดได้รับก ำไรจากการขายหุ้นหุ้นละ 2.5 เปโซโดยบริษัท B จำกัดมีจ นวนหุ้นทั้งหมด 8 ล้านหุ้น ดังนั้นบริษัท C จำกัดจึงมีก ำไรจากการขายหุ้นของบริษัท B จำกัดทั้งสิ้น 20 ล้านบาท ส่งผลให้บริษัท C จำกัดจ ำลองน ก ำไรดังกล่าวไปรวมค านวณเสียภาษีผลได้จากทุนในอัตราร้อยละ 5 ส าหรับ 100,000 เปโซแรกและร้อยละ 10 ส าหรับส่วนที่เกินกว่า 100,000 เปโซ ซึ่งเป็นเงินภาษีที่ต้องช าระทั้งหมดเท่ากับ 1.995 ล้านบาท

3.1.2 การปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

ในปัจจุบันกรณีหุ้นของบริษัทที่ทำการซื้อขายมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครอง เช่น ที่ดิน อาคาร หรืออสังหาริมทรัพย์อื่นๆ บริษัทจะต้องปรับปรุงราคาอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวก่อนการคำนวณภาษีผลได้จากทุนโดยใช้ราคาประเมินอสังหาริมทรัพย์ ณ เวลาที่ทำการขายหุ้นโดยคำนึงถึงราคาอย่างใดอย่างหนึ่งที่สูงกว่าดังต่อไปนี้

- 1) ราคาตลาดที่ประเมินโดยองค์กรของรัฐ
- 2) ราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินของรัฐ
- 3) ราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินอิสระ³⁰

เมื่อปรับปรุงราคาอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาอย่างใดอย่างหนึ่งข้างต้นเรียบร้อยแล้ว จะส่งผลให้มูลค่าสินทรัพย์ทางบัญชีเพิ่มขึ้นและย่อมส่งผลกระทบต่อมูลค่าของหุ้นตามลำดับ

3.1.3 หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

ในปี 2556 กรมสรรพากรของประเทศฟิลิปปินส์ได้มีการออกคำสั่งกรมสรรพากรเลขที่ RR 06-2013 เพื่อแก้ไขมาตรา 7 ของคำสั่งกรมสรรพากร เลขที่ RR 06-2008 โดยกำหนดให้การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นมูลค่าของหุ้น ณ เวลาที่ทำการซื้อขายจะต้องเป็นราคาตลาดโดยการใช้วิธี Adjusted Net Asset³¹ ซึ่งคำนวณจากความแตกต่างระหว่างมูลค่าของสินทรัพย์ที่ได้มีการปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ตามข้อ 3.1.2 ข้างต้นหักด้วยมูลค่าของหนี้สินทั้งหมดในงบการเงินล่าสุดของบริษัท

ในกรณีที่ราคาตลาดของหุ้นนั้นมากกว่าราคาของผู้ซื้อผู้ขายตกลงกัน ส่วนที่เกินกว่าราคาตกลงกันถือเป็นการให้ เจ้าพนักงานกรมสรรพากรของประเทศฟิลิปปินส์มีอำนาจประเมินส่วนเกินนั้นเป็นรายได้ ทำให้ผู้ขายหุ้นจะต้องเสียภาษี Donor's tax ในอัตรา 30% เว้นแต่ผู้ซื้อหุ้นมีความสัมพันธ์

³⁰ Republic of the Philippines, Bureau of internal revenue, Capital gains tax [ออนไลน์], 19 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา <https://www.bir.gov.ph/index.php/tax-information/capital-gains-tax.html#cg3>

³¹ BUREAU OF INTERNAL REVENUE, "REVENUE REGULATIONS NO. 6-2013," 11 เมษายน 2556.

กับผู้ขายจะเสีย Donor's tax ในอัตราขั้นบันไดที่ 0% - 15% ดังนั้นผู้ขายหุ้นควรระวังไม่ให้เกิดการซื้อขายหุ้นที่ต่ำกว่าราคาตลาดเนื่องจากอัตรา Donor's tax นั้นสูงกว่าอัตราภาษีผลได้จากทุน³²

3.1.4 การคำนวณภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

การจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้น จะจัดเก็บจากกำไรของการขายหุ้นดังกล่าว ซึ่งคำนวณจากราคาขายตามวิธี Adjusted Net Asset หักด้วยต้นทุนของหุ้นนั้น โดยต้องเสียภาษีผลได้จากทุน (Capital gains tax) ในอัตราดังต่อไปนี้

- 1) 5% สำหรับ 100,000 เปโซแรก และ
- 2) 10% สำหรับส่วนที่เกินกว่า 100,000 เปโซ³³

ตัวอย่างการคำนวณภาษีผลได้จากทุนของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 บริษัท A จากัด เข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท B จากัดซึ่งอยู่นอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์จากบริษัท C จากัดซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น จากงบการเงินปี 2560 ของบริษัท B จากัด มีสินทรัพย์ทั้งหมด 500 ล้านเปโซโดยประกอบด้วย เงินสด 50 ล้านเปโซ ลูกหนี้การค้า 250 ล้านเปโซ ที่ดิน 180 ล้านเปโซ และอาคาร 20 ล้านเปโซ หนี้สินทั้งหมด 400 ล้านเปโซ ทุนจดทะเบียน 80 ล้านเปโซโดยเป็นหุ้นสามัญจำนวน 8 ล้านหุ้นและมีกำไรสะสม 20 ล้านเปโซ โดยราคาตลาดที่ประเมินโดยองค์กรของรัฐและโดยผู้ประเมินของรัฐสำหรับที่ดินและอาคารมีมูลค่าเท่ากับ 200 ล้านเปโซและ 40 ล้านเปโซตามลำดับ ในขณะที่ราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินอิสระสำหรับที่ดินและอาคารมีมูลค่าเท่ากับ 220 ล้านเปโซและ 60 ล้านเปโซตามลำดับ

จากตัวอย่างข้างต้น ตามวิธีการกำหนดราคาหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์ของบริษัทซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครอง โดยบริษัท A จากัด

³² Ed Warren L. Balauag, Fair value taxation for sale of shares [ออนไลน์], 7 พฤษภาคม 2556, แหล่งที่มา <http://bworldonline.com/content.php?section=Economy&title=Fair-value-taxation-for-sale-of-shares&id=69776>

³³ EY, 2017 Worldwide Corporate Tax Guide [ออนไลน์], 20 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา <http://www.ey.com/gl/en/services/tax/worldwide-corporate-tax-guide---xmlqs?preview&XmlUrl=/ec1images/taxguides/WCTG-2017/WCTG-PH.xml>

สามารถเข้าซื้อหุ้นของบริษัท B จากัดได้โดยการใช้วิธี Adjusted Net Asset ซึ่งมีวิธีการคำนวณดังตารางต่อไปนี้

**ตารางที่ 4 ตัวอย่างการคำนวณภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์
ในประเทศฟิลิปปินส์ตามหลักเกณฑ์ใหม่**

สินทรัพย์ทั้งหมด	500 ล้านเปโซ
สินทรัพย์ทั้งหมด (ปรับปรุงโดยราคาตลาดที่ประเมินโดยองค์กรของรัฐและโดยผู้ประเมินของรัฐสำหรับที่ดินและอาคาร)	540 ล้านเปโซ
สินทรัพย์ทั้งหมด (ปรับปรุงโดยราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินอิสระสำหรับที่ดินและอาคาร)	580 ล้านเปโซ
หนี้สินทั้งหมด	400 ล้านเปโซ
NAV (สินทรัพย์ทั้งหมด หักด้วยหนี้สินทั้งหมด) ตามวิธี Adjusted Net Asset	180 ล้านเปโซ
NAV ต่อหุ้น ตามวิธี Adjusted Net Asset	22.5 เปโซ
มูลค่าที่ตราไว้ (Par value) ต่อหุ้น	10 เปโซ
กำไรต่อหุ้น	12.5 เปโซ
จ านวนหุ้น	8 ล้านหุ้น
กำไรจากการขายหุ้นทั้งหมด	100 ล้านเปโซ
ภาษีผลได้จากทุนในอัตราร้อยละ 5 ของก ไรจากการขายหุ้น ส ำหรับ 100,000 เปโซแรก	0.005 ล้านเปโซ
ภาษีผลได้จากทุนในอัตราร้อยละ 10 ของก ไรจากการขายหุ้น ส ำหรับส่วนที่เกินกว่า 100,000 เปโซ	9.99 ล้านเปโซ
ภาษีผลได้จากทุนทั้งหมด	9.995 ล้านเปโซ

ดังนั้น บริษัท A จากัดสามารถเข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท B จากัดในราคาหุ้นละ 22.5 เปโซจากบริษัท C จากัด ทำให้บริษัท C จากัดได้รับกำไรจากการขายหุ้นหุ้นละ 12.5 เปโซโดยบริษัท B จากัดมีจำนวนหุ้นทั้งหมด 8 ล้านหุ้น ดังนั้นบริษัท C จากัดจึงมีกำไรจากการขายหุ้นของบริษัท B จากัดทั้งสิ้น 100 ล้านเปโซ ส่งผลให้บริษัท C จากัดจะต้องนำกำไรดังกล่าวไปรวมคำนวณเสียภาษีผลได้จากทุนในอัตราร้อยละ 5 สำหรับ 100,000 เปโซแรกและร้อยละ 10 สำหรับส่วนที่เกินกว่า 100,000 เปโซ ซึ่งเป็นเงินภาษีที่ต้องชำระทั้งหมดเท่ากับ 9.995 ล้านเปโซ

จากตัวอย่างที่ 1 การคำนวณภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์ตามหลักเกณฑ์เดิม และตัวอย่างที่ 2 การคำนวณภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์ตามหลักเกณฑ์ใหม่ พบว่าเมื่อมีการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ซึ่งอยู่ภายใต้บริษัทเป้าหมาย (บริษัท C จำกัด) ย่อมทำให้ราคาขายหุ้นเพิ่มสูงขึ้นและส่งผลให้ผู้ขายมีกำไรจากการขายหุ้นของบริษัทดังกล่าวมากขึ้นตามลำดับ โดยเมื่อเปรียบเทียบตัวอย่างที่ 2 และตัวอย่างที่ 1 ข้างต้นแล้วพบว่ารัฐจะสามารถจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนมากขึ้นเป็นจำนวนเงินถึง 8 ล้านบาทด้วยกัน

3.2 หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอินเดีย

ในประเทศอินเดียไม่มีการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุน (Capital gains tax) เป็นการเฉพาะ แต่ผลได้จากทุนก็ยังถือเป็นเงินได้ประเภทหนึ่งที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยในอดีตประเทศอินเดียได้มีการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์โดยใช้วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) อย่างไรก็ตามในปัจจุบันประเทศอินเดียได้มีแก้ไขกฎหมายการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยกำหนดให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นจะต้องมีการปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล

3.2.1 หลักเกณฑ์เดิมนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในปัจจุบัน

ก่อนวันที่ 1 พฤษภาคม 2560 การขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอินเดียสามารถใช้วิธีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) เป็นราคาขั้นต่ำในการซื้อขายหุ้นได้ โดยมีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

$$\text{ราคาตลาดของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์} = (A - L) * (PV) / (PE)^{34}$$

โดย

$$A = \text{มูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมดทางบัญชี}$$

$$L = \text{มูลค่าหนี้สินทั้งหมดทางบัญชี}$$

³⁴ Saumya Kejriwal, VALUATION OF COMPANY SHARES RULE 11UA [ออนไลน์], 12 กรกฎาคม 2556, แหล่งที่มา <http://finjurist.blogspot.com/2013/07/valuation-of-company-shares-rule-11ua.html>

PV = มูลค่าหุ้นที่ช าระแล้ว

PE = จ านมทุนจดทะเบียนทั้งหมดที่ช าระแล้วในงบดุล

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอินเดียตามหลักเกณฑ์เดิม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท A จำกัดเข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท B จำกัดซึ่งอยู่นอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอินเดียจากบริษัท C จำกัดซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น จากงบการเงินปี 2560 ของบริษัท B จำกัด มีสินทรัพย์ทั้งหมด 500 ล้านบาทโดยประกอบด้วย เงินสด 50 ล้านบาท ลูกหนี้การค้า 250 ล้านบาท ที่ดิน 180 ล้านบาท และอาคาร 20 ล้านบาท หนี้สินทั้งหมด 400 ล้านบาท ทุนจดทะเบียน 80 ล้านบาท โดยเป็นหุ้นสามัญจำนวน 8 ล้านหุ้นและมีกำไรสะสม 20 ล้านบาท ซึ่งบริษัท C จำกัดได้ถือหุ้นของบริษัท B จำกัดมาเป็นระยะเวลา 3 ปีก่อนที่จะมีการซื้อขายหุ้นกันในครั้งนี้

บริษัท A จำกัดสามารถเข้าซื้อหุ้นของบริษัท B จำกัดได้โดยการใช้วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ซึ่งมีวิธีการคำนวณดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ตัวอย่างการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอินเดียตามหลักเกณฑ์เดิม

สินทรัพย์ทั้งหมด	500 ล้านบาท
หนี้สินทั้งหมด	400 ล้านบาท
NAV (สินทรัพย์ทั้งหมด หักด้วยหนี้สินทั้งหมด)	100 ล้านบาท
NAV ต่อหุ้น	12.5 รูปี
มูลค่าที่ตราไว้ (Par value) ต่อหุ้น	10 รูปี
กำไรต่อหุ้น	2.5 รูปี
จ านมทุน	8 ล้านหุ้น
กำไรจากการขายหุ้นทั้งหมด	20 ล้านบาท
ภาษีผลได้จากทุนในอัตราร้อยละ 20 ของกำไรจากการขายหุ้น (กรณีถือครองระยะยาว)	4 ล้านบาท

ดังนั้น บริษัท A จำกัดสามารถเข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท B จำกัดในราคาหุ้นละ 12.5 รูปีจากบริษัท C จำกัด ทำให้บริษัท C จำกัดได้รับกำไรจากการขายหุ้นหุ้นละ 2.5 รูปีโดยบริษัท B จำกัดมีจำนวนหุ้นทั้งหมด 8 ล้านหุ้น ดังนั้นบริษัท C จำกัดจึงมีกำไรจากการขายหุ้นของบริษัท B จำกัดทั้งสิ้น 20 ล้านบาท ส่งผลให้บริษัท C จำกัดจะต้องนำกำไรดังกล่าวไปรวมคำนวณเสียภาษีเงินได้

นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20 (กรณีบริษัทภายในประเทศถือครองหุ้นระยะยาว) ซึ่งเป็นเงินภาษีที่ต้องชำระเท่ากับ 4 ล้านบาท

3.2.2 การปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

ในกรณีหุ้นของบริษัทที่ทำการซื้อขายมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครอง บริษัทจะต้องปรับปรุงราคาอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวก่อนการคำนวณภาษีผลได้จากทุนโดยใช้ราคาประเมินโดยองค์กรของรัฐเพื่อใช้ในการติดอากรแสตมป์ของอสังหาริมทรัพย์ตามวิธีปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (Adjusted Net Asset) เมื่อปรับปรุงราคาอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาข้างต้นเรียบร้อยแล้วจะส่งผลให้มูลค่าสินทรัพย์ทางบัญชีเพิ่มขึ้นและย่อมส่งผลกระทบต่อมูลค่าของหุ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตามกฎหมายไม่ได้ระบุวิธีปรับปรุงราคาอสังหาริมทรัพย์ในกรณีที่ราคาประเมินโดยองค์กรของรัฐเพื่อใช้ในการติดอากรแสตมป์ของอสังหาริมทรัพย์ต่ำกว่ามูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV)

3.2.3 หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

ในประเทศอินเดียได้มีการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอินเดียกำหนดให้ราคาขายของหุ้นนั้นสามารถคำนวณได้จากงบการเงินล่าสุดของบริษัทและต้องปรับปรุงตามวิธีปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (Adjusted Net Asset) ซึ่งเป็นการปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ สำหรับการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์โดยใช้วิธีปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (Adjusted Net Asset) มีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

$$\text{ราคาตลาดของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์} = (A + B + C + D - L) * (PV) / (PE)^{35}$$

โดย

A = มูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมดทางบัญชี (ไม่รวมถึง อัญมณี งานศิลปะ หุ้นและอสังหาริมทรัพย์)

B = ราคาตลาดของอัญมณีและงานศิลปะ ซึ่งประเมินโดยผู้ประเมินที่จดทะเบียน

³⁵ KPMG, CBDT issues a notification prescribing the method for valuation of unquoted shares for the purposes of Section 56(2)(x) and Section 50CA of the Income-tax Act [ออนไลน์], 14 กรกฎาคม 2560, แหล่งที่มา <http://www.in.kpmg.com/taxflashnews/KPMG-Flash-News-Valuation-of-unquoted-shares-2.pdf>

C = ราคาตลาดของหลักทรัพย์

D = ราคาประเมินโดยองค์กรของรัฐเพื่อใช้ในการติดอากรแสตมป์ของ
อสังหาริมทรัพย์

L = มูลค่าหนี้สินทั้งหมดทางบัญชี

PV = มูลค่าหุ้นที่ชำระแล้ว

PE = จำนวนทุนจดทะเบียนทั้งหมดที่ชำระแล้วในงบดุล

วิธีปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (Adjusted Net Asset) ข้างต้นเพิ่งมีการแก้ไขโดย Central Board of Direct Taxes (CBDT) ณ วันที่ 12 กรกฎาคม 2560 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2560 เป็นต้นไป³⁶ โดยก่อนหน้านี้การขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยอินเดียสามารถใช้วิธีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) เป็นราคาขั้นต่ำในการซื้อขายหุ้นได้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.2.1

ดังนั้นการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยอินเดียจะจัดเก็บจากกำไรของการขายหุ้นดังกล่าวซึ่งคำนวณจากราคาขายตามวิธีปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (Adjusted Net Asset) หักด้วยต้นทุนของหุ้นนั้น

3.2.4 การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

การขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยอินเดียนั้น หากมีกำไรจากการขายหุ้นจะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยในประเทศไทยอินเดียมีการแบ่งระยะเวลาของการถือครองหุ้นออกเป็น 2 ช่วงโดยมีอัตราภาษีแตกต่างกันดังแสดงในตารางต่อไปนี้

³⁶ PWC, **Final rules for the valuation of unquoted equity shares** [ออนไลน์], 19 กรกฎาคม 2560, แหล่งที่มา https://www.pwc.in/assets/pdfs/news-alert-tax/2017/pwc_news_alert_19_july_2017_final_rules_for_the_valuation_of_unquoted_equity_shares.pdf

ตารางที่ 6 อัตราภาษีสำหรับการถือครองหุ้นระยะสั้นและระยะยาวในประเทศอินเดีย³⁷

ลักษณะของผู้เสียภาษี	อัตราภาษีสำหรับการถือครองระยะสั้น (น้อยกว่า 24 เดือน)	อัตราภาษีสำหรับการถือครองระยะยาว (มากกว่า 24 เดือน)
บริษัทภายในประเทศ	30%	20% ⁽¹⁾
นักลงทุนสถาบันต่างประเทศ	30%	10%
บริษัทต่างประเทศ ยกเว้น นักลงทุนสถาบันต่างประเทศ	40%	20% ⁽¹⁾⁽²⁾

หมายเหตุ: (1) การขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ หน่วยลงทุนของกองทุนรวมในตลาดหลักทรัพย์ หรือพันธบัตรที่ไม่ระบุดอกเบี้ย (zero coupon bonds) จะเสียภาษีในอัตรา 10% ตามเงื่อนไขที่กำหนด
(2) กำไรจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์จะเสียภาษีในอัตรา 10%

ตัวอย่างการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอินเดียโดยใช้วิธีปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (Adjusted Net Asset) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 บริษัท A จากัดเข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท B จากัดซึ่งอยู่นอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอินเดียจากบริษัท C จากัดซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น จากงบการเงินปี 2560 ของบริษัท B จากัด มีสินทรัพย์ทั้งหมด 500 ล้านบาทโดยประกอบด้วย เงินสด 50 ล้านบาท ลูกหนี้การค้า 250 ล้านบาท ที่ดิน 180 ล้านบาท และอาคาร 20 ล้านบาท หนี้สินทั้งหมด 400 ล้านบาท ทุนจดทะเบียน 80 ล้านบาทโดยเป็นหุ้นสามัญ จำนวน 8 ล้านหุ้นและมีกำไรสะสม 20 ล้านบาท โดยราคาตลาดที่ประเมินโดยองค์กรของรัฐเพื่อติดอากรแสตมป์สำหรับที่ดินและอาคารมีมูลค่าเท่ากับ 200 ล้านบาทและ 40 ล้านบาทตามลำดับ บริษัท C จากัดได้ถือหุ้นของบริษัท B จากัดมาเป็นระยะเวลา 3 ปีก่อนที่จะมีการซื้อขายหุ้นกันในครั้งนี้

จากตัวอย่างข้างต้น ตามวิธีการกำหนดราคาหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอินเดียของบริษัทซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครอง โดยบริษัท A จากัดสามารถเข้าซื้อหุ้นของบริษัท B จากัดได้โดยการใช้วิธีปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (Adjusted Net Asset) ซึ่งมีวิธีการคำนวณดังตารางต่อไปนี้

³⁷ EY, 2017 Worldwide Corporate Tax Guide [ออนไลน์], 20 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา

<http://www.ey.com/gl/en/services/tax/worldwide-corporate-tax-guide---xmlqs?preview&XmlUrl=/ec1images/taxguides/WCTG-2017/WCTG-PH.xml>

ตารางที่ 7 ตัวอย่างการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์
ในประเทศอินเดียตามหลักเกณฑ์ใหม่

สินทรัพย์ทั้งหมด	500 ล้านบาท
สินทรัพย์ทั้งหมด (ปรับปรุงโดยราคาตลาดที่ประเมินโดยองค์กร ของรัฐสำหรับที่ดินและอาคาร)	540 ล้านบาท
หนี้สินทั้งหมด	400 ล้านบาท
NAV (สินทรัพย์ทั้งหมด หักด้วยหนี้สินทั้งหมด) ตามวิธี Adjusted Net Asset	140 ล้านบาท
NAV ต่อหุ้น ตามวิธี Adjusted Net Asset	17.5 รูปี
มูลค่าที่ตราไว้ (Par value) ต่อหุ้น	10 รูปี
กำไรต่อหุ้น	7.5 รูปี
จำนวนหุ้น	8 ล้านหุ้น
กำไรจากการขายหุ้นทั้งหมด	60 ล้านบาท
ภาษีผลได้จากหุ้นในอัตราร้อยละ 20 ของกำไรจากการขายหุ้น (กรณีถือครองระยะยาว)	12 ล้านบาท

ดังนั้น บริษัท A จากัดสามารถเข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท B จากัดในราคาหุ้นละ 17.5 รูปีจากบริษัท C จากัด ทำให้บริษัท C จากัดได้รับกำไรจากการขายหุ้นหุ้นละ 7.5 รูปีโดยบริษัท B จากัดมีจำนวนหุ้นทั้งหมด 8 ล้านหุ้น ดังนั้นบริษัท C จากัดจึงมีกำไรจากการขายหุ้นของบริษัท B จากัดทั้งสิ้น 60 ล้านบาท ส่งผลให้บริษัท C จากัดจะต้องนำกำไรดังกล่าวไปรวมคำนวณเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20 (กรณีบริษัทภายในประเทศถือครองหุ้นระยะยาว) ซึ่งเป็นเงินภาษีที่ต้องชำระเท่ากับ 12 ล้านบาท

จากตัวอย่างที่ 1 การคำนวณภาษีผลได้จากหุ้นจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอินเดียตามหลักเกณฑ์เดิม และตัวอย่างที่ 2 การคำนวณภาษีผลได้จากหุ้นจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอินเดียตามหลักเกณฑ์ใหม่ พบว่าราคาขายหุ้นของบริษัทเป้าหมาย (บริษัท C จากัด) เพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อให้สะท้อนมูลค่าที่แท้จริง ส่งผลให้มีกำไรจากการขายหุ้นดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบตัวอย่างทั้ง 2 กรณีข้างต้น รัฐสามารถจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลได้สูงขึ้นเป็นจำนวนเงินถึง 8 ล้านบาท

3.3 หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ตามประมวล รัษฎากรของประเทศไทย

แม้ว่าในประเทศไทยจะไม่มี การจัดเก็บภาษีผลได้จากทุน (Capital gains tax) เป็นการเฉพาะ แต่ผลได้จากทุนก็ยังถือเป็นเงินได้ประเภทหนึ่งซึ่งต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ดังนั้น กิจจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์จึงต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามเกณฑ์สิทธิโดยให้นารายได้ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีใด แม้ว่าจะยังไม่ได้รับชำระในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น มารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น และให้นารายจ่ายทั้งสิ้นที่เกี่ยวกับรายได้นั้น แม้จะยังมีได้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นมารวมคำนวณเป็นรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้นตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร

3.3.1 หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

การขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ถือเป็นการขายหรือโอนทรัพย์สิน ซึ่งการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์สิทธิประกอบกับมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากรโดยบัญญัติไว้ว่า “ในกรณีโอนทรัพย์สิน ให้บริการ หรือให้กู้ยืมเงิน โดยไม่มีค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือดอกเบี้ย หรือมีค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือดอกเบี้ยต่ำกว่าราคาตลาดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือดอกเบี้ยนั้นตามราคาตลาดในวันที่โอน ให้บริการหรือให้กู้ยืมเงิน”

จากมาตรา 65 ทวิ (4) ข้างต้น หุ้นถือเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งจึงต้องโอนตามราคาตลาด ณ วันที่โอน เว้นแต่มีเหตุอันสมควร มิฉะนั้นเจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินค่าตอบแทนดังกล่าวเป็นราคาตลาดได้ อย่างไรก็ตามหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์เป็นทรัพย์สินที่ไม่มีราคาตลาดอ้างอิง จึงทำให้เกิดความไม่ชัดเจนขึ้นว่าราคาตลาดของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นควรคำนวณอย่างไรและควรใช้ราคาใด ดังนั้นกรมสรรพากรจึงได้วางหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการคำนวณหาราคาตลาดของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์เอาไว้ในหนังสือแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรโดยมีแนววินิจฉัยดังนี้

แนววินิจฉัยของกรมสรรพากร ได้วินิจฉัยไว้ว่า กรณีบริษัทฯ ได้ขายหุ้นในบริษัท B ซึ่งเป็นหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ให้กับบริษัท C ในประเทศญี่ปุ่น โดยไม่มีราคาขายให้กับประชาชนทั่วไป หากบริษัทฯ กำหนดราคาหุ้นที่ขายโดยมีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลค่าทรัพย์สินสุทธิที่คำนวณโดยนารายได้ที่มียู่ตามงบดุลในปีที่ผ่านมาของบริษัทฯ ซึ่งผ่านการรับรองโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหักด้วยหนี้สินทั้งหมดแล้วหารด้วยหุ้นที่ได้จดทะเบียนไว้ ราคาหุ้นดังกล่าวถือเป็นราคาที่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา

65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากร และกรณีเจ้าพนักงานประเมินจะประเมินราคาหุ้นดังกล่าว โดยนาทรัพย์สินในส่วนของที่ดินและอาคารซึ่งบริษัทฯ ได้บันทึกไว้ในราคาทุนมาประเมินราคาให้สูงขึ้นตามราคาที่ดินและอาคารในราคาปัจจุบัน เพื่อให้การคำนวณหาราคาหุ้นของบริษัทฯ มีมูลค่าสูงขึ้นนั้น เจ้าพนักงานประเมินไม่มีอำนาจกระทำได้ เนื่องจากบริษัทฯ ต้องถือราคาที่ดินและอาคารตามราคาที่พึงซื้อทรัพย์สินนั้นตามมาตรา 65 ทวิ (3) แห่งประมวลรัษฎากร นอกจากนี้บริษัทฯ มิได้ขายที่ดินหรืออาคารอันจะเป็นเหตุให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินค่าตอบแทนดังกล่าวตามมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากร แต่อย่างใด³⁸

จากแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรข้างต้น กรมสรรพากรได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่าราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นต้องมีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลค่าทรัพย์สินสุทธิทางบัญชี (NAV) ซึ่งคำนวณจากทรัพย์สินทั้งหมดหักด้วยหนี้สินทั้งหมดตามงบการเงินปีล่าสุดของบริษัทซึ่งผ่านการรับรองโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แล้วหารด้วยหุ้นที่ได้จดทะเบียนไว้ ราคาหุ้นดังกล่าวถือเป็นราคาที่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากร

ดังนั้น ในประเทศไทยการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์จะใช้วิธีสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) เป็นราคาซื้อขายขั้นต่ำซึ่งไม่มีการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริงก่อนการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล จากการศึกษาพบว่า หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยโดยวิธีข้างต้นนั้นคล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียก่อนที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม ประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียนั้นเพิ่งมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์โดยต้องปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในปี 2556 และ 2560 ตามลำดับ ทำให้การขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียต่อจากนี้จะสะท้อนมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ โดยมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่เหมาะสมอันจะนำมาใช้ในการปรับปรุงนั้นขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม เศรษฐกิจและกฎหมายภาษีอากรในประเทศนั้นๆ เป็นปัจจัยในการกำหนด

³⁸ กรมสรรพากร, “หนังสือแนววินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค. 0706(กม.08)/843,” 7 กรกฎาคม 2549.

3.3.2 การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

การขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทในประเทศไทยนั้น หากมีกำไรจากการขายหุ้น (Capital gains) ซึ่งคำนวณจากมูลค่าทรัพย์สินสุทธิทางบัญชี (NAV) หักด้วยมูลค่าที่ตราไว้ (Par value) จะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20 ของกำไรดังกล่าว แต่ถ้าการขายหุ้นดังกล่าวไม่มีกำไรเกิดขึ้นผู้โอนหุ้นก็ไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้แต่อย่างใด

ตัวอย่างการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท A จำกัด เข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท B จำกัดซึ่งอยู่นอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากบริษัท C จำกัดซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น จากงบการเงินปี 2560 ของบริษัท B จำกัด มีสินทรัพย์ทั้งหมด 500 ล้านบาทโดยประกอบด้วย เงินสด 50 ล้านบาท ลูกหนี้การค้า 250 ล้านบาท สินค้าคงเหลือ 150 ล้านบาทและอุปกรณ์ 50 ล้านบาท หนี้สินทั้งหมด 400 ล้านบาท ทุนจดทะเบียนชำระแล้ว 80 ล้านบาทโดยเป็นหุ้นสามัญจำนวน 8 ล้านหุ้นและมีกำไรสะสม 20 ล้านบาท

จากตัวอย่างข้างต้น บริษัท A จำกัดสามารถเข้าซื้อหุ้นของบริษัท B จำกัดซึ่งไม่มีอสังหาริมทรัพย์ในการครอบครองได้ด้วยราคาไม่ต่ำกว่ามูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) โดยมีวิธีการคำนวณดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 ตัวอย่างการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ซึ่งไม่มีอสังหาริมทรัพย์ในการครอบครองในประเทศไทย

สินทรัพย์ทั้งหมด (ไม่มีอสังหาริมทรัพย์ในการครอบครอง)	500 ล้านบาท
หนี้สินทั้งหมด	400 ล้านบาท
NAV (สินทรัพย์ทั้งหมด หักด้วยหนี้สินทั้งหมด)	100 ล้านบาท
NAV ต่อหุ้น (NAV/ จำนวนหุ้น)	12.5 บาท
มูลค่าที่ตราไว้ (Par value) ต่อหุ้น	10 บาท
กำไรต่อหุ้น	2.5 บาท
จำนวนหุ้น	8 ล้านหุ้น
กำไรจากการขายหุ้นทั้งหมด	20 ล้านบาท
ภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20 ของกำไรจากการขายหุ้น	4 ล้านบาท

ตัวอย่างที่ 2 บริษัท A จากัด เข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท B จากัดซึ่งอยู่นอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากบริษัท C จากัดซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น จากงบการเงินปี 2560 ของบริษัท B จากัด มีสินทรัพย์ทั้งหมด 500 ล้านบาทโดยประกอบด้วย เงินสด 50 ล้านบาท ลูกหนี้การค้า 250 ล้านบาท ที่ดิน 180 ล้านบาท และอาคาร 20 ล้านบาท หนี้สินทั้งหมด 400 ล้านบาท ทุนจดทะเบียนชำระแล้ว 80 ล้านบาทโดยเป็นหุ้นสามัญจ านวน 8 ล้านหุ้นและมีก ำไรสะสม 20 ล้านบาท

จากตัวอย่างข้างต้น บริษัท A จากัดสามารถเข้าซื้อหุ้นของบริษัท B จากัด ซึ่งมีอสังหาริมทรัพย์ในการครอบครองได้ด้วยราคาไม่ต่ำกว่ามูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) โดยมีวิธีการค านวณดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ตัวอย่างการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ซึ่งมีอสังหาริมทรัพย์ในการครอบครองในประเทศไทย

สินทรัพย์ทั้งหมด (มีอสังหาริมทรัพย์ในการครอบครอง)	500 ล้านบาท
หนี้สินทั้งหมด	400 ล้านบาท
NAV (สินทรัพย์ทั้งหมด หักด้วยหนี้สินทั้งหมด)	100 ล้านบาท
NAV ต่อหุ้น (NAV/ จ านวนหุ้น)	12.5 บาท
มูลค่าที่ตราไว้ (Par value) ต่อหุ้น	10 บาท
กำไรต่อหุ้น	2.5 บาท
จ านวนหุ้น	8 ล้านหุ้น
กำไรจากการขายหุ้นทั้งหมด	20 ล้านบาท
ภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20 ของกำไรจากการขายหุ้น	4 ล้านบาท

จากตัวอย่างที่ 1 และตัวอย่างที่ 2 ข้างต้น ไม่ว่าจะบริษัท B จากัดจะมีอสังหาริมทรัพย์หรือไม่มีอสังหาริมทรัพย์ในการครอบครองก็ตาม การคำนวณราคาขายหุ้นของบริษัท B จากัดก็ไม่แตกต่างกันเนื่องจากใช้วิธีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) เช่นเดียวกัน ดังนั้น บริษัท A จากัด จึงสามารถเข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท B จากัดในราคาหุ้นละ 12.5 บาทจากบริษัท C จากัด ทำให้บริษัท C จากัดได้รับกำไรจากการขายหุ้นหุ้นละ 2.5 บาทโดยบริษัท B จากัดมีจำนวนหุ้นทั้งหมด 8 ล้านหุ้น ดังนั้นบริษัท C จากัดจึงมีกำไรจากการขายหุ้นของบริษัท B จากัดทั้งสิ้น 20 ล้านบาท ส่งผลให้บริษัท C จากัดจะต้องนำกำไรดังกล่าวไปรวมคำนวณเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20 ซึ่งเป็นเงินภาษีที่ต้องช าระทั้งสิ้น 4 ล้านบาท

3.4 บทวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือภาษีผลได้จากทุน ของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศอินเดียและประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยมีความคล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือภาษีผลได้จากทุน (Capital gains tax) จากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียก่อนมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดยสามารถใช้วิธีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ที่คำนวณจากสินทรัพย์ทั้งหมดหักด้วยหนี้สินทั้งหมดในงบการเงินล่าสุดของบริษัทเป้าหมาย เป็นราคาขายหุ้นขั้นต่ำได้

อย่างไรก็ตามในประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียได้สังเกตเห็นถึงปัญหาการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์จึงได้มีการแก้ไขกฎหมายภาษีอากรเพื่อให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์มากยิ่งขึ้น ทำให้ในปัจจุบันทั้ง 2 ประเทศจึงไม่ใช้วิธีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ในการหามูลค่าของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์อีกต่อไป

ในปัจจุบันการกำหนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศอินเดียและประเทศไทยจึงมีความแตกต่างกัน โดยในประเทศฟิลิปปินส์นั้นได้มีการกำหนดให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์จะต้องเป็นราคาตลาดและถ้ามีอสังหาริมทรัพย์อยู่ในการครอบครองของบริษัทจะต้องมีการปรับปรุงมูลค่าให้เป็นราคาตลาดซึ่งต้องพิจารณาทั้งหมด 3 ราคาได้แก่ ราคาตลาดที่ประเมินโดยองค์กรของรัฐ ราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินของรัฐและราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินอิสระ โดยพิจารณาราคาใดราคาหนึ่งที่สูงกว่าเพื่อใช้ในการปรับปรุงราคาขายหุ้น ในขณะที่ประเทศอินเดียได้มีการกำหนดให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์จะต้องมีการปรับปรุงมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ให้เป็นราคาประเมินโดยองค์กรของรัฐและปรับปรุงมูลค่าทรัพย์สินมีค่าบางอย่างก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ สำหรับประเทศไทยนั้นการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นจะต้องขายที่ราคาไม่ต่ำกว่ามูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ซึ่งไม่มีการปรับปรุงมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์แต่อย่างใด โดยผู้เขียนได้สรุปเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศอินเดียและประเทศไทยดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ตารางเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์
ในประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศอินเดียและประเทศไทย

หลักเกณฑ์	ประเทศฟิลิปปินส์	ประเทศอินเดีย	ประเทศไทย
ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ตามหลักเกณฑ์เดิม	วิธีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV)	วิธีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV)	ไม่มี
ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ตามหลักเกณฑ์ปัจจุบัน	วิธีปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (Adjusted Net Asset)	วิธีปรับปรุงมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (Adjusted Net Asset)	วิธีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV)
การปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์	ปรับปรุงด้วยราคาอย่างใดอย่างหนึ่งที่สูงกว่าดังนี้ 1) ราคาตลาดที่ประเมินโดยองค์กรของรัฐ 2) ราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินของรัฐ 3) ราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินอิสระ	ปรับปรุงด้วยราคาประเมินโดยองค์กรของรัฐเพื่อใช้ในการติดต่อการแสตมป์ของอสังหาริมทรัพย์	ไม่มี

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ผู้เขียนเห็นว่ามูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในบริษัทเป้าหมายนั้นเป็นราคาตั้งแต่วันที่ได้รับอสังหาริมทรัพย์นั้นมา และมูลค่าของสิ่งปลูกสร้างซึ่งบันทึกอยู่ในงบการเงินของบริษัทก็จะลดลงเรื่อยๆเนื่องจากสามารถคิดค่าเสื่อมราคาได้ ส่งผลให้มูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ในบริษัทไม่สะท้อนมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริงจึงทำให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นต่ำกว่าที่ควรจะเป็นและทำให้ภาครัฐจัดเก็บภาษีได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นจากการเปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ดังกล่าว จะเห็นว่าภาครัฐควรมีการวางกรอบการจัดเก็บภาษีของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยให้มีความชัดเจนและกำหนดวิธีการคำนวณหาราคาขายหุ้นที่เป็นธรรมโดยยึดหลักความสามารถในการเสียภาษี (Ability to pay principle) และหลักความเสมอภาคทางภาษีอากร รวมทั้งนำหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียมาปรับใช้กับการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทย เพื่อให้ราคาขายหุ้นดังกล่าวสะท้อน

มูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริงและเป็นการป้องกันการถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่าง
กลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรในประเทศไทยอีกด้วย

บทที่ 4

สภาพปัญหาและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล

จากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

จากการศึกษาหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากรและแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรพบว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวนั้นยังมีปัญหาในการบังคับใช้ซึ่งกระทบต่อการจัดเก็บภาษีอากรของประเทศไทยหลายประการ ดังนั้น ในบทนี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อประโยชน์แห่งการจัดเก็บภาษีอากรต่อไป

4.1 สภาพปัญหาของการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ซึ่งไม่สะท้อนมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริง

จากการศึกษา พบว่าสภาพปัญหาของการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งไม่สะท้อนมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริงประกอบไปด้วยความไม่ชัดเจนของหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ (4.1.1) ปัญหาการขาดการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ (4.1.2) และการถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยงภาระภาษีอากรในประเทศไทย (4.1.3) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 ความไม่ชัดเจนของหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

ตามประมวลรัษฎากรมาตรา 65 ทวิ (4) ในกรณีโอนทรัพย์สิน ให้บริการ หรือให้กู้ยืมเงิน โดยไม่มีค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือดอกเบี้ย หรือมีค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือดอกเบี้ยต่ำกว่าราคาตลาดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือดอกเบี้ยนั้นตามราคาตลาดในวันที่โอน ให้บริการหรือให้กู้ยืมเงิน

จากมาตราข้างต้น หุ้มนั้นถือเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งจึงต้องทำการโอนด้วยราคาตลาด อย่างไรก็ตามกฎหมายภาษีอากรไม่มีคานิยามเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “ราคาตลาด” สำหรับการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ว่าหมายถึงอะไร และไม่ได้กำหนดวิธีการคำนวณราคาตลาดของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้นกรมสรรพากรจึงได้ออกแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรเพื่อจัดเก็บภาษี

เงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยกำหนดให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นจะต้องมีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) เป็นราคาตลาดเพื่อใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลและเจ้าพนักงานไม่มีอำนาจประเมินราคาของอสังหาริมทรัพย์ให้สูงขึ้นตามราคาอสังหาริมทรัพย์ในปัจจุบันเพื่อให้ราคาขายหุ้นมีมูลค่าสูงขึ้นตามมาตรา 65 ทวิ (3)

อย่างไรก็ตามแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรนั้นเป็นเพียงแนวปฏิบัติไม่ใช่กฎหมาย บริษัทจึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามแนววินิจฉัยดังกล่าวก็ได้ แต่ถ้าบริษัทไม่ปฏิบัติตามแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรก็อาจทำให้เกิดการโต้แย้งกับกรมสรรพากรและอาจถูกประเมินภาษีรวมทั้งเบี้ยปรับเงินเพิ่มจากการไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่กรมสรรพากรวางหลักเกณฑ์ไว้

ดังนั้น การที่ในปัจจุบันการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ยังไม่มีกฎหมายกำหนดวิธีการคำนวณราคาขายขั้นต่ำของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ไว้อย่างชัดเจน มีแต่เพียงแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรเท่านั้น ส่งผลให้การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ไม่เป็นไปตามหลักความแน่นอนและกระทบกระเทือนต่อความมั่นใจของนักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทย เนื่องจากนักลงทุนก็ไม่มั่นใจว่าแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นจะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคตหรือไม่

4.1.2 ปัญหาการขาดการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

ในปัจจุบันการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์จะต้องขายที่ราคาตลาดตามมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากร และแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า ราคาขายหุ้นจะต้องไม่ต่ำกว่ามูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ในงบการเงินของบริษัทปีล่าสุด รวมทั้งเจ้าพนักงานไม่มีอำนาจประเมินราคาของอสังหาริมทรัพย์ให้สูงขึ้นตามราคาอสังหาริมทรัพย์ในปัจจุบันเพื่อให้ราคาขายหุ้นมีมูลค่าสูงขึ้นตามมาตรา 65 ทวิ (3)

การที่แนววินิจฉัยของกรมสรรพากรไม่ให้ประเมินราคาของอสังหาริมทรัพย์ให้สูงขึ้นตามราคาอสังหาริมทรัพย์ในปัจจุบันส่งผลให้ราคาขายหุ้นไม่สะท้อนราคาตลาดที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากอสังหาริมทรัพย์ (ยกเว้นที่ดิน) สามารถคิดค่าเสื่อมราคาได้ทำให้มูลค่าลดลงเรื่อยๆ และที่ดินอาจได้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้วจนทำให้ราคาต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริง

จากการศึกษาหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดีย พบว่าหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยนั้นคล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์ของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียก่อนมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้ง 2 ประเทศดังกล่าวได้เล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและได้ปรับปรุงกฎหมายภาษีอากรเพื่อประโยชน์แห่งการจัดเก็บต่อไป

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าหลักเกณฑ์ของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียที่ประเทศไทยสามารถนำมาปรับใช้เพื่อประโยชน์แห่งการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยผู้เขียนขอเสนอวิธีการดังต่อไปนี้ซึ่งมีความเหมาะสมมากกว่าวิธีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ซึ่งบังคับใช้ในปัจจุบัน

4.1.2.1 กระบวนวิธีการปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ตามแนวทางของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดีย

จากแนวทางการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียสามารถนำมาปรับใช้กับประเทศไทยโดยการใช้ราคาประเมินกรมธนารักษ์หรือราคาประเมินโดยผู้ประเมินอิสระที่น่าเชื่อถือซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) วิธีปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

ตามหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์นั้นมีการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์โดยปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ ณ เวลาที่ทำการขายหุ้นด้วยราคาตลาดที่ประเมินโดยองค์กรของรัฐ หรือราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินของรัฐ หรือราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินอิสระ อย่างใดอย่างหนึ่งที่สูงกว่า

ในขณะที่หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยนั้นมีการปรับปรุงมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินโดยองค์กรของรัฐเพื่อใช้ในการติดอากรแสตมป์ของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้น

ดังนั้น เมื่อนาหลักเกณฑ์ของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียมาเทียบเคียงกับประเทศไทยพบว่าราคาตลาดหรือราคาประเมินโดยองค์กรของรัฐของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียนั้นใกล้เคียงกับราคาประเมินของกรมธนารักษ์ที่จัดทำโดยองค์กรของรัฐของประเทศไทย

ผู้เขียนจึงขอเสนอวิธีการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีหลักเกณฑ์และวิธีการค านวณดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง บริษัท ก จำกัด เข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท ข จำกัดซึ่งอยู่นอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากบริษัท ค จำกัดซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น จากงบการเงินปี 2560 ของบริษัท ข จ ากัดนั้นมีสินทรัพย์สุทธิ 100 ล้านบาทโดยประกอบด้วย เงินสด 10 ล้านบาท ลูกหนี้การค้า 30 ล้านบาท ที่ดิน 40 ล้านบาท และอาคาร 20 ล้านบาท หนี้สินสุทธิ 80 ล้านบาท ทุนจดทะเบียนชำระแล้ว 10 ล้านบาทโดยเป็นหุ้นสามัญจำนวน 10 ล้านหุ้นและมีกำไรสะสม 10 ล้านบาท โดยมีราคาประเมินที่ดินและอาคารของกรมธนารักษ์เท่ากับ 100 ล้านบาทและ 40 ล้านบาทตามล าดับ

จากตัวอย่างข้างต้น บริษัท ก จำกัดสามารถเข้าซื้อหุ้นของบริษัท ข จำกัดได้ด้วยราคาไม่ต่ำกว่ามูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชีหลังจากการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ โดยมีวิธีการปรับปรุงและขั้นตอนการค านวณดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ตัวอย่างการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ก่อนการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย

สินทรัพย์ทั้งหมด	100 ล้านบาท
หักด้วย มูลค่าที่ดินและอาคารทางบัญชี	(60 ล้านบาท)
ปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์	
ที่ดิน	100 ล้านบาท
อาคาร	40 ล้านบาท
สินทรัพย์ทั้งหมดหลังจากปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์	180 ล้านบาท
หนี้สินทั้งหมด	80 ล้านบาท
NAV (สินทรัพย์ทั้งหมด หักด้วยหนี้สินทั้งหมด) ตามวิธี Adjusted Net Asset	100 ล้านบาท

NAV ต่อหุ้น ตามวิธี Adjusted Net Asset	10 บาท
มูลค่าตราไว้ (Par value) ต่อหุ้น	1 บาท
กำไรต่อหุ้น	9 บาท
จำนวนหุ้น	10 ล้านหุ้น
กำไรจากการขายหุ้นทั้งหมด	90 ล้านบาท
ภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20 ของกำไรจากการขายหุ้น	18 ล้านบาท

เมื่อปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ก่อนการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แล้ว พบว่ามูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัท ข จำกัดเพิ่มสูงขึ้นจาก 100 ล้านบาทเป็น 180 ล้านบาท ส่งผลให้มูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชีที่ปรับปรุงแล้ว (Adjusted NAV) มีมูลค่าเท่ากับ 100 ล้านบาท ซึ่งบริษัท ข จำกัดมีทุนจดทะเบียนชำระแล้ว 10 ล้านบาทจึงทำให้บริษัท ค จำกัดมีกำไรจากการขายหุ้นของบริษัท ข จำกัดทั้งสิ้น 90 ล้านบาทและต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรดังกล่าวเป็นเงิน 18 ล้านบาท

ทั้งนี้ถ้าประเทศไทยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ก่อนการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์เทียบกับการไม่มีการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์เฉกเช่นเดียวกับปัจจุบัน ผู้เขียนพบว่า จากตัวอย่างข้างต้น ประเทศไทยจะสามารถจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ได้เพิ่มขึ้น 16 ล้านบาทด้วยกัน

(2) วิธีปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินโดยผู้ประเมินอิสระที่น่าเชื่อถือก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

จากหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีผลได้จากทุนจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งมีการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์โดยหนึ่งในราคาที่ต้องปรับปรุงคือ ราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินอิสระ ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยได้

ผู้เขียนจึงขอเสนอวิธีการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินโดยผู้ประเมินอิสระที่น่าเชื่อถือก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ซึ่งมีหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง บริษัท ก จำกัด เข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท ข จำกัดซึ่งอยู่นอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากบริษัท ค จำกัดซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น จากงบการเงินปี 2560 ของบริษัท ข จำกัดนั้นมีสินทรัพย์สุทธิ 100 ล้านบาทโดยประกอบด้วย เงินสด 10 ล้านบาท ลูกหนี้การค้า 30 ล้านบาท ที่ดิน 40 ล้านบาท และอาคาร 20 ล้านบาท หนี้สินสุทธิ 80 ล้านบาท ทุนจดทะเบียนชำระแล้ว 10 ล้านบาทโดยเป็นหุ้นสามัญจำนวน 10 ล้านหุ้นและมีกำไรสะสม 10 ล้านบาท โดยมีราคาประเมินด้วยผู้ประเมินอิสระเท่ากับ 120 ล้านบาทและ 60 ล้านบาทตามลำดับ

จากตัวอย่างข้างต้น บริษัท ก จำกัดสามารถเข้าซื้อหุ้นของบริษัท ข จำกัดได้ด้วยราคาไม่ต่ำกว่ามูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชีหลังจากการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินโดยผู้ประเมินอิสระ ซึ่งมีวิธีการปรับปรุงและขั้นตอนการคำนวณดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินโดยผู้ประเมินอิสระก่อนการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย

สินทรัพย์ทั้งหมด	100 ล้านบาท
หักด้วย มูลค่าที่ดินและอาคารทางบัญชี	(60 ล้านบาท)
ปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินโดยผู้ประเมินอิสระ	
ที่ดิน	120 ล้านบาท
อาคาร	60 ล้านบาท
สินทรัพย์ทั้งหมดหลังจากปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์	220 ล้านบาท
หนี้สินทั้งหมด	80 ล้านบาท
NAV (สินทรัพย์ทั้งหมด หักด้วยหนี้สินทั้งหมด) ตามวิธี Adjusted Net Asset	140 ล้านบาท
NAV ต่อหุ้น ตามวิธี Adjusted Net Asset	14 บาท
มูลค่าตราไว้ (Par value) ต่อหุ้น	1 บาท
กำไรต่อหุ้น	13 บาท
จำนวนหุ้น	10 ล้านหุ้น
กำไรจากการขายหุ้นทั้งหมด	130 ล้านบาท
ภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20 ของกำไรจากการขายหุ้น	26 ล้านบาท

จากตัวอย่างข้างต้นเมื่อปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมิน โดยผู้ประเมินอิสระก่อนการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แล้ว พบว่ามูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัท ข จากัดเพิ่มสูงขึ้นจาก 100 ล้านบาทเป็น 220 ล้านบาท ส่งผลให้บริษัท ค จากัดมีกำไรจากการขายหุ้นของบริษัท ข จากัดทั้งสิ้น 130 ล้านบาทและต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรดังกล่าวเป็นเงิน 26 ล้านบาท

ทั้งนี้ถ้าประเทศไทยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินโดยผู้ประเมินอิสระก่อนการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์เทียบกับการไม่มีการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ เฉกเช่นเดียวกับปัจจุบัน ผู้เขียนพบว่าจากตัวอย่างนี้ ประเทศไทยจะสามารถจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ได้เพิ่มขึ้น 24 ล้านบาทด้วยกัน

4.1.2.2 วิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของวิธีการปรับปรุงราคาขายหุ้นในแต่ละวิธี

จากวิธีการปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีเงินจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ทั้ง 2 วิธีข้างต้น ผู้เขียนได้วิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของวิธีการที่นำเสนอแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของวิธีการปรับปรุงราคาขายหุ้น

วิธีการที่นำเสนอ	ข้อดี	ข้อเสีย
วิธีปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์	1. ผู้เสียภาษีไม่มีต้นทุนในการจัดการราคาประเมินของกรมธนารักษ์เนื่องจากรัฐเป็นผู้จัดทำ 2. กรมสรรพากรตรวจสอบราคาอสังหาริมทรัพย์ที่ปรับปรุงได้ง่ายจากเว็บไซต์ของกรมธนารักษ์	1. ราคาประเมินของกรมธนารักษ์อาจจะยังไม่สะท้อนราคาตลาดของอสังหาริมทรัพย์ 2. ราคาประเมินของกรมธนารักษ์ไม่ทันสมัยเนื่องจากราคาคงค้างมีการปรับปรุงทุก 5 ปี
วิธีปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินโดยผู้ประเมินอิสระที่น่าเชื่อถือก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์	1. ราคาอสังหาริมทรัพย์ที่ปรับปรุงโดยผู้ประเมินอิสระสะท้อนราคายุติธรรมของอสังหาริมทรัพย์	1. ผู้เสียภาษีมีต้นทุนในการจ้างผู้ประเมินอิสระมาประเมินมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ 2. ผู้เสียภาษีจะต้องแนบรายงานประเมินของผู้ประเมินอิสระพร้อมแบบการยื่นเสียภาษี 3. ผู้ประเมินอิสระที่สามารถประเมินมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ได้

วิธีการที่นำเสนอ	ข้อดี	ข้อเสีย
		นั้นจะต้องเป็นผู้ประเมินอิสระที่ น่าเชื่อถือและได้รับการรับรอง จากกรมสรรพากร

4.1.3 การถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยง ภาระภาษีอากรในประเทศไทย

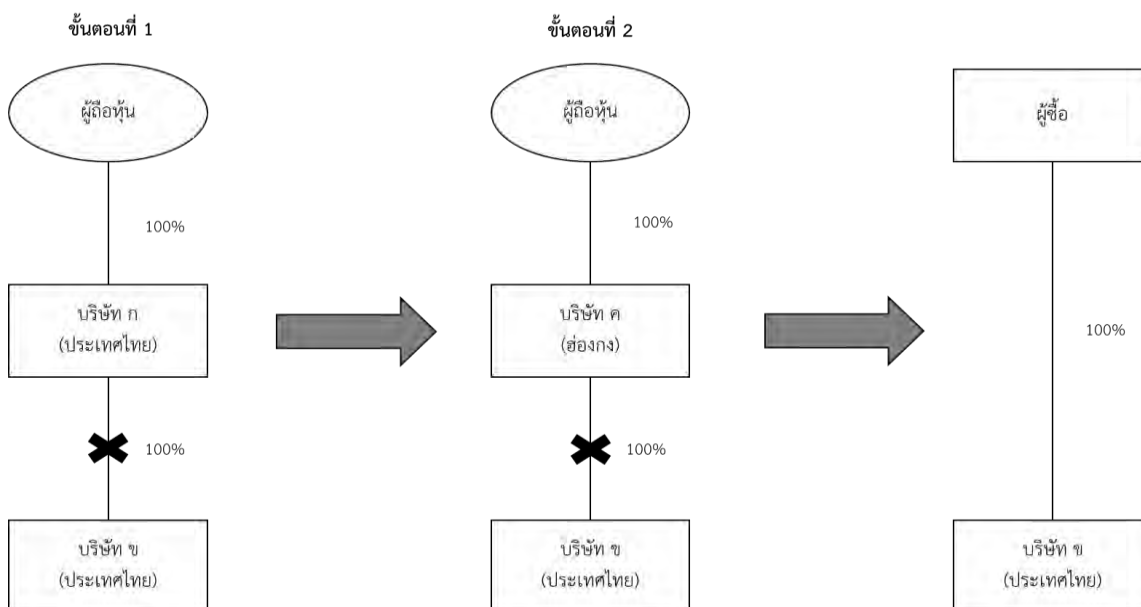
เนื่องจากประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ จึงทำให้บริษัทที่ต้องเสียภาษีเงินได้จากการขายหุ้นหากการปรับโครงสร้างของกลุ่มบริษัทก่อนที่โอนขายหุ้น³⁹โดยใช้ช่องว่างทางกฎหมายเพื่อหลีกเลี่ยงภาระภาษีอากรในประเทศไทย โดยผู้ขายจะทำการปรับโครงสร้างกลุ่มบริษัทโดยการจัดตั้งบริษัทในต่างประเทศเพื่อมารับซื้อหุ้นของบริษัทเป้าหมายก่อน ซึ่งผู้ขายจะต้องหาประเทศที่ไม่มีการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นหรือประเทศที่ให้การยกเว้นภาษีจากการขายหุ้นเพื่อประโยชน์ในการขายหุ้นของบริษัทเป้าหมายดังกล่าวให้แก่ผู้ที่สนใจซื้อต่อไป โดยประเทศที่ได้รับความนิยมในการใช้เพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากรได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศฮ่องกง และกลุ่มประเทศ Tax haven เช่น หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน หมู่เกาะเคย์แมน และเบอร์มิวดา เป็นต้น หลังจากปรับโครงสร้างของกลุ่มบริษัทเรียบร้อยแล้วบริษัทเป้าหมายก็จะถูกขายไปให้แก่ผู้ซื้อต่อไป โดยผู้เขียนได้ยกตัวอย่างกรณีศึกษาของการปรับโครงสร้างกลุ่มบริษัทจากการถ่ายโอนกำไรของการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยงภาระภาษีอากรในประเทศไทยดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท ก (ประเทศไทย) ถือหุ้นร้อยละ 100 ในบริษัท ข (ประเทศไทย) โดยงบการเงินปีล่าสุดของบริษัท ข (ประเทศไทย) มีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) เท่ากับ 25 ล้านบาท ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว 20 ล้านบาท และมีจำนวนหุ้นทั้งหมด 20 ล้านหุ้น ราคาที่ผู้ซื้อจะซื้อบริษัท ข (ประเทศไทย) เท่ากับ 100 ล้านบาท

ผู้เขียนได้แสดงขั้นตอนการปรับโครงสร้างกลุ่มบริษัทเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากรในประเทศไทยของตัวอย่างที่ 1 ดังรูปภาพต่อไปนี้

³⁹ ฤกษ์ฤทธิ เพชรวรกุล, ข้อคิดในการวางแผนภาษีในการซื้อขายหุ้น [ออนไลน์], 11 พฤศจิกายน 2560, แหล่งที่มา https://www.dst.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1687:comment-plan-tax-sell-share&catid=29&Itemid=180&lang=th

ภาพที่ 1 ตัวอย่างที่ 1: การปรับโครงสร้างกลุ่มบริษัทเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากรในประเทศไทย

จากตัวอย่างข้างต้นขั้นตอนแรกบริษัท ก (ประเทศไทย) จะขายหุ้นร้อยละ 100 ของบริษัท ข (ประเทศไทย) ด้วยมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ให้แก่ บริษัท ค (ฮ่องกง) ซึ่งเป็นบริษัทในเครือเดียวกันกับบริษัท ก (ประเทศไทย) และบริษัท ข (ประเทศไทย) จากการขายหุ้นดังกล่าวทำให้บริษัท ก (ประเทศไทย) มีกำไรจากการขายหุ้นเท่ากับ 5 ล้านบาท โดยคำนวณจากราคาขายหุ้น (25 ล้านบาท) หักด้วยต้นทุนของหุ้น (20 ล้านบาท) ซึ่งกำไรข้างต้นจะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล 20% คิดเป็นภาษีทั้งสิ้น 1 ล้านบาท

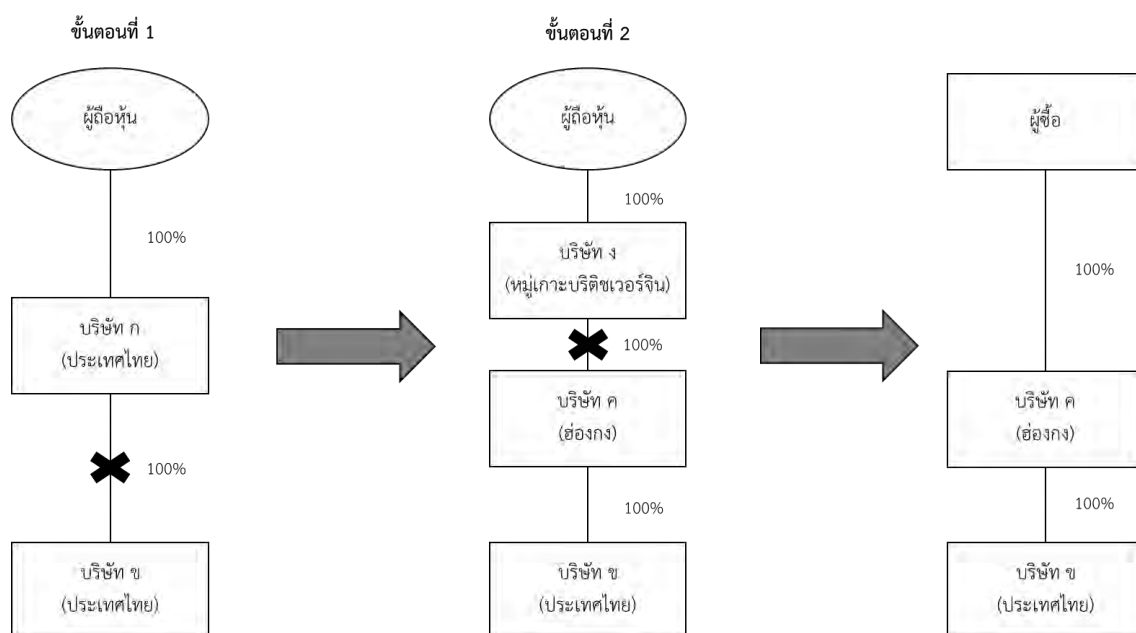
ขั้นตอนที่ 2 บริษัท ค (ฮ่องกง) จะขายหุ้นของบริษัท ข (ประเทศไทย) ให้แก่ผู้ซื้อตามราคาที่ตกลงกันคือ 100 ล้านบาท โดยบริษัท ค (ฮ่องกง) จะมีกำไรจากการขายหุ้นดังกล่าวเท่ากับ 80 ล้านบาท โดยคำนวณจากราคาขายหุ้น (100 ล้านบาท) หักด้วยต้นทุนของหุ้นที่บริษัท ค (ฮ่องกง) ได้มา (25 ล้านบาท) อย่างไรก็ตามฮ่องกงมีการยกเว้นภาษีจากการขายหุ้นตามเงื่อนไขที่กำหนด ดังนั้นบริษัท ค (ฮ่องกง) จึงไม่ต้องเสียภาษีจากการขายหุ้นของบริษัท ข (ประเทศไทย) ในฮ่องกง

ตัวอย่างที่ 1 นี้แสดงให้เห็นว่าภาษีทั้งหมดที่เสียจากการขายหุ้นของบริษัท ข (ประเทศไทย) มีภาระภาษีทั้งหมดเพียงแค่ 1 ล้านบาทในขั้นตอนแรกเท่านั้น ผู้เขียนเห็นว่าถ้าผู้ซื้อซื้อหุ้นของบริษัท ข (ประเทศไทย) จากบริษัท ก (ประเทศไทย) โดยตรงในราคา 100 ล้านบาท บริษัท ก (ประเทศไทย) จะมีกำไรจากการขายหุ้นดังกล่าวเท่ากับ 80 ล้านบาทและจะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรข้างต้นเท่ากับ 16 ล้านบาท

ตัวอย่างที่ 2 บริษัท ก (ประเทศไทย) ถือหุ้นร้อยละ 100 ในบริษัท ข (ประเทศไทย) โดยงบการเงินปีล่าสุดของบริษัท ข (ประเทศไทย) มีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) เท่ากับ 20 ล้านบาท ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว 10 ล้านบาท และมีจำนวนหุ้นทั้งหมด 10 ล้านหุ้น ราคาที่ผู้ซื้อจะซื้อบริษัท ข (ประเทศไทย) เท่ากับ 50 ล้านบาท

ผู้เขียนได้แสดงขั้นตอนการปรับโครงสร้างกลุ่มบริษัทเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากรในประเทศไทยของตัวอย่างที่ 2 ดังรูปภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 ตัวอย่างที่ 2: การปรับโครงสร้างกลุ่มบริษัทเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากรในประเทศไทย

จากตัวอย่างนี้ขั้นตอนแรกบริษัท ก (ประเทศไทย) จะขายหุ้นร้อยละ 100 ของบริษัท ข (ประเทศไทย) ด้วยมูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ให้แก่บริษัท ค (ฮ่องกง) ซึ่งถือหุ้นโดยบริษัท ง (หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน) ซึ่งทั้งบริษัท ค (ฮ่องกง) และบริษัท ง (หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน) เป็นบริษัทในเครือเดียวกันกับบริษัท ก (ประเทศไทย) และบริษัท ข (ประเทศไทย) จากการขายหุ้นดังกล่าวทำให้บริษัท ก (ประเทศไทย) มีกำไรจากการขายหุ้นเท่ากับ 10 ล้านบาท โดยคำนวณจากราคาขายหุ้น (20 ล้านบาท) หักด้วยต้นทุนของหุ้น (10 ล้านบาท) ซึ่งกำไรข้างต้นจะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล 20% คิดเป็นภาษีทั้งสิ้น 2 ล้านบาท

ขั้นตอนถัดมาบริษัท ง (หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน) จะขายหุ้นของบริษัท ค (ฮ่องกง) ซึ่งเป็นบริษัทที่ถือหุ้นของบริษัท ข (ประเทศไทย) ให้แก่ผู้ซื้อตามราคาที่ตกลงกัน 50 ล้านบาท โดยบริษัท ค

(ฮ่องกง) มีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว 1 ล้านบาทและมีจำนวนหุ้นทั้งหมด 1 ล้านหุ้น ดังนั้นบริษัท ก (หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน) จะมีกำไรจากการขายหุ้นของบริษัท ค (ฮ่องกง) ดังกล่าวเท่ากับ 49 ล้านบาท อย่างไรก็ตามหมู่เกาะบริติชเวอร์จินไม่มีการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้น ดังนั้นบริษัท ก (หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน) จึงไม่ต้องเสียภาษีจากการขายหุ้นของบริษัท ค (ฮ่องกง)

ตัวอย่างที่ 2 นี้แสดงให้เห็นว่าการปรับโครงสร้างกลุ่มบริษัทดังกล่าวทำให้ผู้ขายเสียภาษีจากการขายหุ้นของบริษัท ข (ประเทศไทย) เพียงแค่ 2 ล้านบาท ผู้เขียนเห็นว่าถ้าผู้ซื้อหุ้นของบริษัท ข (ประเทศไทย) จากบริษัท ก (ประเทศไทย) โดยตรงในราคา 50 ล้านบาท บริษัท ก (ประเทศไทย) จะมีกำไรจากการขายหุ้นดังกล่าวเท่ากับ 40 ล้านบาทและจะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรข้างต้นเท่ากับ 8 ล้านบาท

จากตัวอย่างที่ 2 และตัวอย่างที่ 1 ข้างต้นนั้นเป็นการปรับโครงสร้างกลุ่มบริษัทเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากรในประเทศไทยเช่นเดียวกันแต่แตกต่างกันที่ตัวอย่างที่ 2 มีการจัดตั้งบริษัทในต่างประเทศขึ้นมา 2 ชั้นเพื่อถือบริษัทเป้าหมาย โดยจะทำการขายหุ้นของบริษัทที่ตั้งขึ้นมาใหม่ 1 บริษัทนั้นไปพร้อมกับบริษัทเป้าหมายเนื่องจากการขายหุ้นให้แก่ผู้ซื้อในต่างประเทศนั้นจะไม่มี ความเกี่ยวข้องกับประเทศไทยซึ่งย่อมทำให้การตรวจสอบและสืบค้นข้อมูลการซื้อขายหุ้นของบริษัทเป้าหมายทำได้ยากยิ่งขึ้นเนื่องจากไม่ได้มีการเปลี่ยนชื่อผู้ถือของบริษัทเป้าหมายในประเทศไทยเลย ในขณะที่ตัวอย่างที่ 1 นั้นผู้ซื้อจะกลายเป็นผู้ถือหุ้นใหม่ของบริษัทเป้าหมายซึ่งง่ายต่อการสืบค้นข้อมูล และอาจทำให้กรมสรรพากรขอแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศเพื่อตรวจสอบรายละเอียดของการซื้อขายหุ้นได้ ดังนั้นการปรับโครงสร้างกลุ่มบริษัทแม้ว่าจะทำให้เสียภาษีน้อยลงแต่ก็ยังคงมีความเสี่ยงที่อาจถูกตรวจสอบและประเมินภาษีได้เนื่องจากผู้ขายมีเจตนาหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรในประเทศไทย

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่า การกำหนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่สะท้อนราคา อสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริงย่อมทำให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายซึ่งทำให้บริษัทในประเทศไทย ทาการถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยงภาระภาษีอากรในประเทศไทย ส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้น ซึ่งเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งได้อย่างถูกต้องตามหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี

4.2 แนวทางการปรับปรุงแก้ไขการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์เพื่อให้สะท้อนมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริง

จากสภาพปัญหาที่เกิดจากการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ซึ่งไม่สะท้อนมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริงข้างต้น ผู้เขียนได้เสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขการจัดเก็บภาษีโดยการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ให้มีความชัดเจนและเหมาะสม (4.2.1) การปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ (4.2.2) และมีมาตรการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับต่างประเทศเพื่อป้องกันการถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กัน (4.2.3) เพื่อประโยชน์และความยุติธรรมแห่งการจัดเก็บภาษีอากรต่อไป

4.2.1 การกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ให้มีความชัดเจนและเหมาะสม

สำหรับการออกกฎหมายใดๆ ภาครัฐควรตระหนักถึงความชัดเจนและเหมาะสมในการประกาศใช้ เนื่องจากกฎหมายภาษีอากรเป็นกฎหมายมหาชน ผู้ใช้กฎหมายจึงต้องตีความโดยเคร่งครัด⁴⁰ ดังนั้นภาครัฐควรพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ถ้ากฎหมายไม่มีความชัดเจน จึงต้องอาศัยดุลยพินิจในการตีความตัวบทของกฎหมาย อย่างไรก็ตามแม้จะมีแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ก็ตาม แต่ก็มีโอกาสที่แนววินิจฉัยดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงไปได้เนื่องจากไม่ใช่บทบัญญัติของกฎหมาย

ทั้งนี้กฎหมายภาษีอากรจะต้องมีความชัดเจนตามหลักความแน่นอน ซึ่งทำให้ผู้ใช้กฎหมายมั่นใจได้ว่าตนจะต้องเสียภาษีเท่าไร ใครมีหน้าที่เสียภาษี เสียภาษีเมื่อไร วิธีการเสียภาษีเป็นอย่างไร ฐานภาษีคืออะไร และเสียภาษีในอัตราเท่าไร เมื่อกฎหมายมีความชัดเจนและแน่นอน ผู้เสียภาษีย่อมเกิดความสมัครใจในการเสียภาษีอากรและส่งผลให้ผู้ใช้กฎหมายมีความมั่นใจในการลงทุนในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นจากปัญหาความไม่ชัดเจนของหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ที่เกิดขึ้น ภาครัฐสามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 65 ทวิ (4)

⁴⁰ กัมปนาท บุญรอด, “ลักษณะพิเศษของประมวลรัษฎากร,” *สรรพากรศาสตร์* 62 (กันยายน 2558): 47-75.

แห่งประมวลรัษฎากร หรือออกกฎหมายเพิ่มเติมได้โดยการกำหนดวิธีการและหลักเกณฑ์ปฏิบัติที่ชัดเจนและแน่นอน ไม่กำกวม ซึ่งทำให้ผู้ใช้กฎหมายไม่ต้องตีความบทบัญญัติ โดยภาครัฐสามารถเปิดรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไปก่อนการแก้ไขหรือออกกฎหมายเพิ่มเติม รวมถึงการให้ความรู้ความเข้าใจต่อบทกฎหมายเพิ่มเติมก่อนมีการประกาศใช้กฎหมาย ย่อมเป็นแนวทางที่ดีเพื่อให้ผู้ใช้กฎหมายได้มีความรู้ความเข้าใจก่อนกฎหมายดังกล่าวจะนำมาบังคับใช้จริง

4.2.2 การปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

จากหลักเกณฑ์ตามประมวลรัษฎากรของประเทศไทยและแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ (Capital gains) ของบริษัทซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครองได้กำหนดให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ที่มูลค่าไม่ต่ำกว่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) เป็นราคาตลาดซึ่งราคาดังกล่าวไม่สะท้อนมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริง จากการศึกษาหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียพบว่าประเทศฟิลิปปินส์ได้กำหนดให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นใช้มูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) โดยมีการปรับปรุงราคาอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินโดยองค์กรของรัฐ ราคาประเมินโดยผู้ประเมินของรัฐและราคาประเมินโดยผู้ประเมินอิสระ อย่างไรก็ตามหนึ่งที่สูงกว่า ในขณะที่ประเทศอินเดียได้กำหนดให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นสามารถใช้มูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) โดยมีการปรับปรุงราคาอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินโดยองค์กรของรัฐ

ผู้เขียนเห็นว่า การปรับปรุงราคาอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของผู้ประเมินอิสระนั้นจะเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้เสียภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างผู้ประเมินอิสระในการประเมินราคาทรัพย์สินนั้นค่อนข้างสูงซึ่งไม่เป็นไปตามหลักความประหยัด อีกทั้งผู้ประเมินอิสระดังกล่าวจะต้องเป็นผู้ประเมินอิสระที่น่าเชื่อถือและได้รับการรับรองจากกรมสรรพากรเพื่อที่กรมสรรพากรจะได้มั่นใจว่ามูลค่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นมูลค่าที่เป็นราคายุติธรรมและสะท้อนราคาอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริง

ดังนั้นผู้เขียนจึงเห็นควรให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยนั้นไม่ควรต่ำกว่ามูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) โดยปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์เพื่อเป็นการบรรเทาภาระแก่ผู้เสียภาษี เนื่องจากราคาประเมินของกรมธนารักษ์นั้นรัฐ

เป็นผู้จัดท า และเป็นราคาที่น่าเชื่อถือ อีกทั้งราคาประเมินของกรมธนารักษ์สามารถสืบค้นข้อมูลได้ง่าย จากเว็บไซต์ของกรมธนารักษ์ แต่อย่างไรก็ตามมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวจะต้องไม่ต่ำกว่ามูลค่า สินทรัพย์ในงบการเงินของบริษัท เพื่อไม่ให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นมีราคาต่ำกว่ามูลค่า สินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV)

4.2.3 มาตรการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับต่างประเทศเพื่อป้องกันการถ่ายโอนกำไรจากการขาย หุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กัน

ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศต่างๆเพื่อประโยชน์แห่งการ จัดเก็บภาษีอากร โดยเฉพาะการมีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศต่างๆทั้งสิ้น 61 ประเทศ⁴¹ ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือทางด้านภาษีอากรระหว่างประเทศ โดยการเปิดโอกาสให้ประเทศคู่สัญญา ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านภาษีระหว่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการหลบหลีกและหลีกเลี่ยงภาษีและสามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น⁴²

อย่างไรก็ตามการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศนั้นยังมีข้อจำกัดหลายประการ ผู้เขียนจึงเห็นควรให้กรมสรรพากรไทยควรให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ประโยชน์แห่งการจัดเก็บภาษีเพื่อป้องกันการโอนถ่ายกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มี ความสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ประเทศไทยเพิ่งตอบรับการเข้าร่วมโครงการ Base Erosion and Profit Shifting Project (BEPS Project) ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา [Organization for Economic Co-operation and Development (OECD)] ในฐานะประเทศ สมาชิก ภายใต้กรอบความร่วมมือ (Inclusive Framework)⁴³ แผนปฏิบัติการ BEPS ที่เผยแพร่โดย OECD มีทั้งสิ้น 15 มาตรการ ซึ่งประเทศที่เข้าร่วมจะต้องรับหลักการในแผนปฏิบัติการ BEPS อย่าง น้อย 4 หลักการมาใช้บังคับประกอบด้วย มาตรการ 5 การตอบโต้มาตรการภาษีที่เป็นภัย มาตรการ 6

⁴¹ กรมสรรพากร, อนุสัญญาภาษีซ้อนที่มีผลใช้บังคับแล้ว [ออนไลน์], 6 กุมภาพันธ์ 2561, แหล่งที่มา <http://www.rd.go.th/publish/765.0.html>

⁴² กรมสรรพากร, กรอบการเจรจา อนุสัญญาหรือความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อน [ออนไลน์], 10 เมษายน 2561, แหล่งที่มา <http://www.rd.go.th/publish/43103.0.html>

⁴³ KPMG, ไทยเข้าร่วมโครงการมาตรการป้องกันการเลี่ยงภาษีของ OECD [ออนไลน์], 29 พฤษภาคม 2560, แหล่งที่มา <https://home.kpmg.com/th/en/home/insights/2017/05/thailand-tax-updates-29may2017.html>

การป้องกันการใช้อินสัญญาภาษีซ้อนในทางที่ไม่ถูกต้องมาตรการ 13 การจัดท าสารราคาโอนและ รายงานระหว่างประเทศ และมาตรการ 14 การปรับปรุงข้อโต้แย้งระหว่างประเทศ⁴⁴ การเข้าร่วม ครั้งนี้จึงเป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยมีมาตรการเพื่อป้องกันการหลบเลี่ยงภาษีของบริษัทข้ามชาติ โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นข้อมูลของบริษัทข้ามชาติเกี่ยวกับการแบ่งเงินได้จาก กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และภาษีที่จ่ายไปในแต่ละประเทศที่บริษัทในเครือตั้งอยู่ ทำให้สามารถ วิเคราะห์ความเสี่ยงในการวางแผนเพื่อหลบเลี่ยงภาษีในเบื้องต้นของกลุ่มบริษัทข้ามชาติดังกล่าวได้

ทั้งนี้การเข้าร่วมของประเทศไทยใน BEPS Project นอกจากจะเป็นก้าวสำคัญ ในการยกระดับบทบาทของไทยในเวทีระดับนานาชาติแล้วยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการปฏิรูป ภาษีของรัฐเพื่อขยายฐานภาษีรายได้ได้อย่างยั่งยืน

---

⁴⁴ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, **รอบรู้เศรษฐกิจ ตามติดตลาดโลก** [ออนไลน์], 30 พฤศจิกายน 2560, แหล่งที่มา http://www.ditp.go.th/contents_attach/208261/208261.pdf

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ปัจจุบันการควรวรมกิจการในประเทศไทยมีอัตราการเติบโตสูงและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต เนื่องจากประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของกลุ่มประชาคมอาเซียน (AEC) และมีทรัพยากรภายในประเทศที่สมบูรณ์ ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นเป้าหมายในการลงทุนของบริษัทข้ามชาติรวมถึงการขยายการลงทุนภายในประเทศ โดยวิธีการหนึ่งที่เป็นที่นิยมคือการเข้าซื้อหุ้นของบริษัทที่เป็นเป้าหมายในการลงทุน ดังนั้นกฎหมายภาษีอากรสำหรับการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์จึงมีความสำคัญและเป็นปัจจัยหนึ่งในการพิจารณาการลงทุนในประเทศไทย

จากมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากร หุ้นถือเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งจึงต้องโอนตามราคาตลาด ณ วันที่โอน เว้นแต่มีเหตุผลอันสมควร มิฉะนั้นเจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินค่าตอบแทนดังกล่าวเป็นราคาตลาดได้ อย่างไรก็ตามหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์เป็นทรัพย์สินที่ไม่มีราคาตลาดอ้างอิง จึงทำให้เกิดความไม่ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับราคาตลาดของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้น อย่างไรก็ตามแนววินิจฉัยกรมสรรพากรได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่าราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นต้องมีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลค่าทรัพย์สินสุทธิทางบัญชี (NAV) ทหารด้วยจำนวนหุ้นที่ได้จดทะเบียนไว้ไม่ว่าบริษัทนั้นจะมีสิ่งห้ามทรัพย์หรือไม่มีสิ่งห้ามทรัพย์ในการครอบครองก็ตาม

ทั้งนี้เมื่อผู้เขียนได้ศึกษาหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียแล้วพบว่า ในอดีตทั้งประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียได้มีหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นโดยใช้มูลค่าสินทรัพย์สุทธิทางบัญชี (NAV) ซึ่งคำนวณจากมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมดหักด้วยหนี้สินทั้งหมดในงบการเงินปีล่าสุดของบริษัทเป้าหมายเป็นราคาขายหุ้นขั้นต่ำซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียเพิ่งมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์โดยกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์กำหนดให้มีการปรับปรุงมูลค่าสิ่งห้ามทรัพย์ก่อนการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ซึ่งปรับปรุงด้วยราคาตลาดที่ประเมินโดยองค์กรของรัฐ ราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินของรัฐและราคาตลาดที่ประเมินโดยผู้ประเมินอิสระ อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่งที่สูงกว่า ในขณะที่กฎหมายของประเทศอินเดียกำหนดให้มีการปรับปรุงมูลค่า

อสังหาริมทรัพย์ก่อนการคานวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์เช่นเดียวกันแต่ปรับปรุงด้วยราคาประเมินโดยองค์กรของรัฐ

จากการศึกษาพบว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นมีความไม่เหมาะสมในหลายประการอันได้แก่

ความไม่ชัดเจนของหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์โดยมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากรนั้นไม่ได้รับมูลค่าของราคาขายและวิธีการคานวณราคาขายขั้นต่ำของหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งในปัจจุบันมีแต่เพียงแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรเท่านั้น ส่งผลให้การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ไม่เป็นไปตามหลักความแน่นอนและกระทบกระเทือนต่อความมั่นใจของนักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

ปัญหาการขาดการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคานวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยนั้นไม่มีการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ให้สะท้อนมูลค่าที่แท้จริงซึ่งคล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียก่อนมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ดังนั้นผู้เขียนมีความเห็นว่าประเทศไทยควรเอาหลักเกณฑ์และวิธีการปรับปรุงมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคานวณภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียตามหลักเกณฑ์ใหม่มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ราคาขายหุ้นนั้นสะท้อนมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริง

การถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยงภาระภาษีอากรในประเทศไทย โดยผู้เขียนเห็นว่าการก หนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่สะท้อนราคาอสังหาริมทรัพย์ที่แท้จริงย่อมทำให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายซึ่งทำให้บริษัทในประเทศไทยทำการถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยงภาระภาษีอากรในประเทศไทย ส่งผลให้ภาครัฐไม่สามารถจัดเก็บภาษีอากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์อันอยู่ในการครอบครองของประเทศไทยควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดการคานวณราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ให้ชัดเจนและใช้วิธีการที่เหมาะสม ผนวกกับนำหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ของ

ประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินเดียมาปรับใช้ เพื่อให้ราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์นั้นสะท้อนมูลค่าที่แท้จริงของอสังหาริมทรัพย์ โดยจากการศึกษาผู้เขียนเห็นว่าราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยนั้นควรมีการปรับปรุงราคาขายหุ้นดังกล่าวโดยการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาประเมินของกรมธนารักษ์ อีกทั้งควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับต่างประเทศมากยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันการถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะภาษีอากรในประเทศไทย

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในเอกัตศึกษาเล่มนี้เป็นการศึกษาถึงหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของบริษัทซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์และไม่มีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ และศึกษาหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีจากกำไรสุทธิของการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศอินเดียเพื่อนำแนวทางการปรับปรุงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ก่อนการคำนวณกำไรสุทธิจากการขายหุ้นดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยมีความชัดเจนและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แห่งการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะในเรื่องการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี

นิติกรรมหรือสัญญาหรือธุรกรรมใดกระทำขึ้นโดยไม่มีวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ (Business purpose) นอกจากเพื่อประโยชน์ที่จะไม่ต้องเสียภาษีอากรหรือเสียภาษีให้น้อยลงแล้ว นิติกรรมหรือสัญญาหรือธุรกรรมนั้นย่อมเข้าข่ายการหลีกเลี่ยงภาษีอากรที่ไม่บริสุทธิ์ (Abusive Tax Avoidance) ซึ่งประเทศไทยไม่มีกฎหมายต่อต้านการหลีกเลี่ยงภาษีอากรที่ไม่บริสุทธิ์บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะเหมือนกับหลายประเทศ แม้จะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการแสดงเจตนาหลงและนิติกรรมอาพรางตามมาตรา 155 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่นำมาใช้ในการต่อต้านการเลี่ยงภาษีที่ไม่บริสุทธิ์ แต่ก็ใช้ได้กรณีที่มีการหลีกเลี่ยงภาษีอากรโดยการแสดงเจตนาหลงและนิติกรรมอาพรางเท่านั้น อีกทั้งการพิสูจน์ถึงเจตนาที่แท้จริงหรือนิติกรรมที่แท้จริงในทางปฏิบัติก็ทำได้ยาก โดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงภาษีอากรของบริษัทข้ามชาติซึ่งจำเป็นต้องมีการสืบสวนหาพยานหลักฐานใน

ต่างประเทศ แต่การสืบสวนหาพยานหลักฐานในต่างประเทศก็ทำได้ยาก โดยเฉพาะประเทศที่ไม่มีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทย⁴⁵

ดังนั้น เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศจากการหลีกเลี่ยงภาษีอากรและเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่รัฐ ผู้เขียนเห็นควรให้มีการบัญญัติมาตรการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีอากรที่ไม่บริสุทธิ์ขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรที่สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์ เพื่อที่ศาลและเจ้าพนักงานกรมสรรพากรจะได้นำไปปรับใช้ อีกทั้งเป็นการให้อานาจแก่เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรในการตรวจสอบและประเมินเรียกเก็บภาษีอากรกับธุรกรรมที่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ทางภาษีอากรอย่างเดียวนั้นได้ค้ำถึงวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ (Business purpose) โดยควรกำหนดองค์ประกอบของธุรกรรมที่ถือว่าเป็นการหลีกเลี่ยงภาษีและเกณฑ์ในการพิจารณาว่าธุรกรรมใดเข้าข่ายการหลีกเลี่ยงภาษี ทั้งนี้โดยใช้หลักเนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ (Substance over Form Doctrine) หลักผลลัพธ์สุดท้าย (Step Transaction Doctrine) และหลักการไม่บังคับตามเจตนาของคู่กรณี (Sham Transaction Principle)⁴⁶ เป็นต้น ซึ่งหากประเทศไทยมีมาตรการในการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีอากรที่ไม่บริสุทธิ์เป็นการทั่วไปขึ้น ย่อมสามารถป้องกันการวางแผนภาษีอากรเพื่อถ่ายโอนกำไรจากการขายหุ้นระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันได้ ทั้งยังช่วยลดปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีอากรที่ไม่บริสุทธิ์ในกรณีอื่นๆได้อีกด้วย

5.2.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

รัฐควรพิจารณาหาแนวทางในการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่ประชาชนในการเสียภาษีอากร เพราะการเสียภาษีอากรนั้นถือเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนและรายได้จากเงินภาษีอากรเหล่านั้นก็จะถูกนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข การคมนาคม การประชาสัมพันธ์ การป้องกันประเทศและรักษาความสงบภายในประเทศรวมถึงการสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ดังนั้นรัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนทุกคนเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

สุดท้ายนี้ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกตศศึกษาฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดเก็บภาษีอากรในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

⁴⁵ ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม, คาสนาวิชากฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 11, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท กรุงสยาม พับลิชชิง จำกัด 2559), หน้า 837-854.

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 854.

บรรณานุกรม

หนังสือ

กิตติพงษ์ อรุณีพัฒน์พงศ์. รู้เพื่อ...การควบรวมกิจการ โอกาสของธุรกิจไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เมจิกเพรส จ กัด, 2557.

พินิจ ทิพย์มณี. หลักกฎหมายหุ้นส่วนและบริษัท. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส นักพิมพ์วิญญูชน จ กัด 2558.

โสภณ รัตนาร. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท. กรุงเทพมหานคร: ส นักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2548.

สทธร รัตน์ไพจิตร. กฎหมายลักษณะห้างหุ้นส่วนบริษัท. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส นักพิมพ์วิญญูชน จ กัด 2560.

พิเศษ เสตเสถียร. กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. กรุงเทพมหานคร: ส นักพิมพ์นิติธรรม, 2560.

สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่. หุ้นส่วนและบริษัท. กรุงเทพมหานคร: ส นักพิมพ์นิติธรรม, 2559.

ดุยลักษณ์ ตราชูธรรม. หลักกฎหมายภาษีอากร. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน T. Training Center, 2555.

ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. กฎหมายภาษีอากร. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ที.เค.เอส. สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จ กัด, 2556.

ขจร พรหมกลีกร. การภาษีอากร. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส นักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จ กัด 2523.

สุเมธ ศิริคุณโชติ. ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2560. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจ กัด เรือนแก้วการพิมพ์, 2560.

วิโรจน์ เลาะห์พันธุ์. บัญชีภาษีอากร. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนสามัญ โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2521.

ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม. ค าสอนวิชากฎหมายภาษีอากร. กรุงเทพมหานคร: บริษัท กรุงสยาม พับลิชชิ่ง จ กัด 2559.

วิทยานิพนธ์

ศักรินทร์ ร่วมรังษี. ปัญหาบางประการในการจัดเก็บภาษีเงินได้เกี่ยวกับการขายหุ้น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.

วารสาร

กัมปนาท บุญรอด. ลักษณะพิเศษของประมวลรัษฎากร. สรรพากรสาส์น 62 (กันยายน 2558):
47-75.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บริษัทที่มีการประกอบธุรกิจเป็นการทั่วไป [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
https://www.set.or.th/th/regulations/simplified_regulations/common_shares_p1.html [10 มีนาคม 2561]

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ประโยชน์ในการเข้าจดทะเบียน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
https://www.set.or.th/th/products/listing2/listing_set_p1.html [17 มีนาคม 2561]

Investopedia. Discounted Cash Flow (DCF) [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
<https://www.investopedia.com/terms/d/dcf.asp> [17 มีนาคม 2561]

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาหุ้น [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
https://www.set.or.th/education/th/begin/stock_content02.pdf [17 มีนาคม 2561]

สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน (TSI) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บทที่ 1 ภาพรวมของการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา https://www.set.or.th/yfs/main/download/YFS2017_YFSCamp_Inv_Reading02.pdf [17 มีนาคม 2561]

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ภาษีอากร [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
https://www.set.or.th/th/regulations/tax/tax_p1.html [18 มีนาคม 2561]

Republic of the Philippines, Bureau of internal revenue. Capital gains tax [ออนไลน์].

แหล่งที่มา <https://www.bir.gov.ph/index.php/tax-information/capital-gains-tax.html#cgt3> [19 มีนาคม 2561]

Ed Warren L. Balauag. Fair value taxation for sale of shares [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา

<http://bworldonline.com/content.php?section=Economy&title=Fair-value-taxation-for-sale-of-shares&id=69776> [20 มีนาคม 2561]

Saumya Kejriwal. VALUATION OF COMPANY SHARES RULE 11UA [ออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://finjurist.blogspot.com/2013/07/valuation-of-company-shares-rule-11ua.html> [20 มีนาคม 2561]

KPMG. CBDT issues a notification prescribing the method for valuation of unquoted shares for the purposes of Section 56(2)(x) and Section 50CA of the Income-

tax Act [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา <http://www.in.kpmg.com/taxflashnews/KPMG-Flash-News-Valuation-of-unquoted-shares-2.pdf> [20 มีนาคม 2561]

PWC. Final rules for the valuation of unquoted equity shares [ออนไลน์]. 2560.

แหล่งที่มา https://www.pwc.in/assets/pdfs/news-alert-tax/2017/pwc_news_alert_19_july_2017_final_rules_for_the_valuation_of_unquoted_equity_shares.pdf [20 มีนาคม 2561]

EY. 2017 Worldwide Corporate Tax Guide [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.ey.com/gl/en/services/tax/worldwide-corporate-tax-guide---xmlqs?preview&XmlUrl=/ec1images/taxguides/WCTG-2017/WCTG-PH.xml> [20 มีนาคม 2561]

ฤกษ์ฤทธิ เพชรวรกุล. ข้อคิดในการวางแผนภาษีในการซื้อขายหุ้น [ออนไลน์]. แหล่งที่มา

https://www.dst.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1687:comment-plan-tax-sell-share&catid=29&Itemid=180&lang=th [4 เมษายน 2561]

กรมสรรพากร. อนุสัญญาภาษีซ้อนที่มีผลใช้บังคับแล้ว [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.rd.go.th/publish/765.0.html> [10 เมษายน 2561]

กรมสรรพากร. กรอบการเจรจา อนุสัญญาหรือความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อน [ออนไลน์].

แหล่งที่มา <http://www.rd.go.th/publish/43103.0.html> [10 เมษายน 2561]

KPMG. ไทยเข้าร่วมโครงการมาตรการป้องกันการเลี่ยงภาษีของ OECD [ออนไลน์]. แหล่งที่มา

<https://home.kpmg.com/th/en/home/insights/2017/05/thailand-tax-updates-29may2017.html> [11 เมษายน 2561]

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. รอบรู้เศรษฐกิจ ตามติดตลาดโลก [ออนไลน์].

แหล่งที่มา http://www.ditp.go.th/contents_attach/208261/208261.pdf

[11 เมษายน 2561]

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก: แนววินิจฉัยของกรมสรรพากร

เลขที่หนังสือ : กค 0706(กม.08)/843

วันที่ : 7 กรกฎาคม 2549

เรื่อง : ภาษีเงินได้นิติบุคคล กรณีการกำหนดราคาขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์

ข้อกฎหมาย : มาตรา 65 ทวิ (3)(4) แห่งประมวลรัษฎากร

ข้อหารือ : บริษัท A (ประเทศไทย) จำกัด ได้ขายหุ้นในบริษัท B (ประเทศไทย) จำกัด ให้กับบริษัท C ในประเทศญี่ปุ่น ข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

1. บริษัทฯ ได้ลงทุนโดยการถือหุ้นในบริษัท B โพรเซ่นฟูดส์ฯ ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนตามกฎหมายไทยและมีได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ สัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ 40.97 ราคามูลค่าหุ้นที่จดทะเบียนไว้ (Par Value) หุ้นละ 100 บาท จ านม 430,200 หุ้น รวมเป็นเงินจ านม 43,020,000 บาท

2. เดือนเมษายน 2546 บริษัทฯ ได้ขายหุ้นในบริษัท B ให้กับบริษัท C ในประเทศญี่ปุ่น จ านม 388,600 หุ้น ราคาหุ้นละ 432.98 บาท รวมเป็นเงิน 168,256,028 บาท โดยหุ้นดังกล่าวไม่มีราคาขายให้กับประชาชนทั่วไป ซึ่งบริษัทฯ มีกำไรจากการขายหุ้นดังกล่าวเป็นเงินจ านม 129,396,028 บาท (388,600 หุ้น X 432.98 - 100) บริษัทฯ ได้ยื่นแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.50 ของรอบระยะเวลาบัญชี 1 เมษายน 2546 - มีนาคม 2547 โดยบริษัทฯ ได้นำเงินกำไรสุทธิจากการขายหุ้น จ านม 129,396,028 บาท มาค านมก ำสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

3. บริษัทฯ กับบริษัท B มีรอบระยะเวลาบัญชี 1 เมษายน - 31 มีนาคม ของทุกปี โดยในรอบระยะเวลาบัญชี 1 เมษายน 2545 - 31 มีนาคม 2546 ซึ่งเป็นรอบระยะเวลาบัญชีปีก่อนที่บริษัทฯ จะขายหุ้นในบริษัท B ให้กับบริษัท C ในประเทศญี่ปุ่น งบการเงินของบริษัท B ในส่วนของที่ดินและอาคารได้แสดงไว้ในราคาทุน มิได้มีการประเมินโดยผู้ประเมินราคาอิสระให้เป็นราคาตลาดแต่อย่างใด โดยที่ดินและอาคารดังกล่าวใช้เป็นโรงงานตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมบ้านหว้า อาเภอ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งการเปรียบเทียบราคาซื้อขายที่ดินและอาคารในบริเวณใกล้เคียงในช่วงเวลาดังกล่าวเพื่อหาราคาตลาดของที่ดินและอาคารของบริษัท B เป็นเรื่องยาก เนื่องจากที่ดินและอาคารของบริษัทต่างๆ ในนิคมฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นสถานประกอบการในการดำเนินธุรกิจเท่านั้น กรณีบริษัทฯ ขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์โดยไม่มีราคาขายให้กับประชาชน

ทั่วไปในขณะที่ขายและได้ขายให้กับบริษัทที่เกี่ยวข้องกันในต่างประเทศนั้น การกำหนดราคาหุ้นที่ขายควรพิจารณาอย่างไร

แนววินิจฉัย : 1. กรณีบริษัทฯ ได้ขายหุ้นในบริษัท B ซึ่งเป็นหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ให้กับ บริษัท C ในประเทศญี่ปุ่น โดยไม่มีราคาขายให้กับประชาชนทั่วไป หากบริษัทฯ กำหนดราคาหุ้นที่ขายโดยมีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลค่าทรัพย์สินสุทธิที่คำนวณโดยน ทรัพย์สินที่มีอยู่ตามงบดุลในปีที่ผ่านมาของบริษัทฯ ซึ่งผ่านการรับรองโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหักด้วยหนี้สินทั้งหมดแล้วหารด้วยหุ้นที่ได้จดทะเบียนไว้ ราคาหุ้นดังกล่าวถือเป็นราคาที่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากร

2. กรณีเจ้าพนักงานประเมินจะประเมินราคาหุ้นดังกล่าว โดยนาทรัพย์สินในส่วนของที่ดินและอาคารซึ่งบริษัทฯ ได้บันทึกไว้ในราคาหุ้นมาประเมินราคาให้สูงขึ้นตามราคาที่ดินและอาคารในราคาปัจจุบัน เพื่อให้การค านวนหารราคาหุ้นของบริษัทฯ มีมูลค่าสูงขึ้นนั้น เจ้าพนักงานประเมินไม่มีอำนาจกระทำได้ เนื่องจากบริษัทฯ ต้องถือราคาที่ดินและอาคารตามราคาที่ยังซื้อทรัพย์สินนั้นตาม มาตรา 65 ทวิ(3) แห่งประมวลรัษฎากร นอกจากนี้ บริษัทฯ มิได้ขายที่ดินหรืออาคารอันจะเป็นเหตุให้ เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินค่าตอบแทนดังกล่าวตามมาตรา 65 ทวิ(4) แห่งประมวลรัษฎากร แต่อย่างใด

เลขตู้ :69/34350

ภาคผนวก ข: Section 7 of Revenue Regulations no. 06-2008 (Philippines)

(b) Tax Base. — The tax imposed in Subsection (a) above shall be upon the net capital gains realized during the taxable year from the sale, barter, exchange or disposition of shares of stock, except shares sold or disposed of through the Local Stock Exchange which is covered by the provisions of Secs. 5 and 6 above.

(c) Determination of Amount and Recognition of Gain or Loss. —

(c.1) Determination of Selling Price. — In determining the selling price, the following rules shall apply:

(c.1.1) In the case of cash sale, the selling price shall be the total consideration per deed of sale.

(c.1.2) If the total consideration of the sale or disposition consists partly in money and partly in kind, the selling price shall be sum of money and the fair market value of the property received.

(c.1.3) In the case of exchange, the selling price shall be the fair market value of the property received.

(c.1.4) In case the fair market value of the shares of stock sold, bartered, or exchanged is greater than the amount of money and/or fair market value of the property received, the excess of the fair market value of the shares of stock sold, bartered or exchanged over the amount of money and the fair market value of the property, if any, received as consideration shall be deemed a gift subject to the donor's tax under Sec. 100 of the Tax Code, as amended.

(c.2) Definition of "fair market value" of the Shares of Stock. — For purposes of this Section, "fair market value" of the share of stock sold shall be:

(c.2.1) In the case of listed shares which were sold, transferred, or exchanged outside of the trading system and/or facilities of the Local Stock Exchange, the closing price on the day when the shares are sold, transferred, or exchanged. When no sale is made in the Local Stock Exchange on the day when the listed shares are sold, transferred, or exchanged, the closing price on the day nearest to the date of sale, transfer or exchange of the shares shall be the fair market value.

(c.2.2) In the case of shares of stock not listed and traded in the local stock exchanges, the book value of the shares of stock as shown in the financial statements duly certified by an independent certified public accountant nearest to the date of sale shall be the fair market value.

ภาคผนวก ค: Revenue Regulations no. 06-2013 (Philippines)

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES
DEPARTMENT OF FINANCE
BUREAU OF INTERNAL REVENUE

Date: April 11, 2013

REVENUE REGULATIONS NO. 6-2013

SUBJECT : Amending Certain Provision of Revenue Regulations No. 06-2008
Entitled Consolidated Regulations Prescribing the Rules on the
Taxation of Sale, Barter, Exchange or Other Disposition of Shares
of Stock Held as Capital Assets

TO : All Revenue Officials, Employees and Others Concerned

SECTION 1. Scope. — Pursuant to provisions of Sec. 244 of the National Internal Revenue Code of 1997, as amended, in relation to Secs. 24 (C), 25 (A)(3), 25 (B), 27 (D) (2), 28 (A) (7) (C), 28 (B) (5) (C) of the National Internal Revenue Code (Tax Code), as Amended., these Regulations are hereby promulgated to amend certain provisions of Revenue Regulations (RR) No. 06-2008 relative to the imposition of tax for the sale, barter, exchange or other disposition of shares not traded through the Local Stock Exchange.

SECTION 2. Sale, Barter or Exchange of Shares of Stock Not Traded Through a Local Stock Exchange Pursuant to Secs. 24 (C), 25 (A)(3), 25 (B), 27 (D) (2), 28 (A) (7) (C), 28 (B) (5) (C) of The Tax Code, as Amended. —Sec. 7 of RR No. 06-2008 is hereby amended to read as follows:

"SEC. 7. Sale, Barter or Exchange of Shares of Stock Not Traded Through a Local Stock Exchange Pursuant to Secs. 24 (C), 25 (A)(3), 25 (B), 27 (D) (2), 28 (A) (7) (C), 28 (B) (5) (C) of The Tax Code, as Amended. —

xxx xxx xxx

(c.2) Definition of "fair market value" of the Shares of Stock. — For purposes of this Section, "fair market value" of the shares of stock sold shall be:

(c.2.1) x x x

(c.2.2) In the case of shares of stock not listed and traded in the local stock exchanges, the value of the shares of stock at the time of sale shall be the fair market value. In determining the value of the shares, the Adjusted Net Asset Method shall be used whereby all assets and liabilities are adjusted to fair market values. The net of adjusted asset minus the liability values is the indicated value of the equity. For purposes of this section, the appraised value of real property at the time of sale shall be the higher of –

(1) The fair market value as determined by the Commissioner, or

(2) The fair market value as shown in the schedule of valued fixed by the Provincial and City Assessors, or

(3) The fair market value as determined by Independent Appraiser.

Illustrations:

Assume that Mr. X sold on April 30, 2013, 5000 shares of stock of "A" Corporation. "A" Corporation has 10,000 outstanding shares. The total assets and liabilities of "A" Corporation in its latest audited financial statements (AFS) are Php20,000,000 and Php5,000,000, respectively. Assuming further that the book value of all its assets and liabilities is also the market value with the exception of its real property. Supposing, the market value of the real properties of "A" Corporation are as follows:

	Book Value per AFS	MV per Tax Declaration	Zonal Valuation	Independent Appraiser	Highest of the three	Adjustment
Land A	2,000,000	2,500,000	5,000,000	6,000,000	6,000,000	4,000,000
Land B	2,000,000	2,200,000	4,000,000	3,500,000	4,000,000	2,000,000
Building A	1,000,000	2,400,000		3,000,000	3,000,000	2,000,000
Building B	500,000	2,000,000		1,950,000	2,000,000	1,500,000
TOTAL	5,500,000				15,000,000	9,500,000

In the above case, the net asset of "A" Corporation is Php15,000,000 while the adjusted net asset is Php24,500,000 [(20,000,000 + 9,500,000) - 5,000,000]. As such, with the adjusted value per shares of stock of Php2,450, the fair market value of the shares sold was Php12,250,000 (5000 shares at Php2,450 per share).

SECTION 3. Repealing Clause. — All revenue issuances or parts thereof inconsistent with the provisions of these Regulations are hereby considered repealed, amended or modified accordingly.

SECTION 4. Effectivity. — These Regulations shall take effect immediately.

(Original Signed)
CESAR V. PURISIMA
Secretary of Finance

Recommending Approval:

(Original Signed)
KIM S. JACINTO-HENARES
Commissioner of Internal Revenue

ภาคผนวก ง: Income-tax (20th Amendment), Rule 2017 (India)**MINISTRY OF FINANCE****(Department of Revenue)**

[CENTRAL BOARD OF DIRECT TAXES]

NOTIFICATION

New Delhi, the 12th July, 2017

INCOME-TAX

G.S.R. 865(E).—In exercise of the powers conferred by section 50CA and sub-section (2) of section 56 read with section 295 of the Income-tax Act, 1961 (43 of 1961), the Central Board of Direct Taxes hereby makes the following rules further to amend the Income-tax Rules, 1962, namely:-

1. (1) These rules may be called the Income-tax (20th Amendment), Rules, 2017.
(2) They shall come into force from the 1st day of April, 2018 and shall apply in relation to assessment year 2018-19 and subsequent years.
2. In the Income-tax Rules, 1962, —
  - (A) in rule 11UA, sub-rule (1), in clause (c), for sub-clause(b), the following sub-clause shall be substituted, namely:-

“(b) the fair market value of unquoted equity shares shall be the value, on the valuation date, of such unquoted equity shares as determined in the following manner, namely:—

the fair market value of unquoted equity shares $= (A+B+C+D - L) \times (PV)/(PE)$, where,

A= book value of all the assets (other than jewellery, artistic work, shares, securities and immovable property) in the balance-sheet as reduced by,-

- (i) any amount of income-tax paid, if any, less the amount of income-tax refund claimed, if any; and
- (ii) any amount shown as asset including the unamortised amount of deferred expenditure which does not represent the value of any asset;

B = the price which the jewellery and artistic work would fetch if sold in the open market on the basis of the valuation report obtained from a registered valuer;

C = fair market value of shares and securities as determined in the manner provided in this rule;

D = the value adopted or assessed or assessable by any authority of the Government for the purpose of payment of stamp duty in respect of the immovable property;

L= book value of liabilities shown in the balance sheet, but not including the following amounts, namely:—

- (i) the paid-up capital in respect of equity shares;
- (ii) the amount set apart for payment of dividends on preference shares and equity shares where such dividends have not been declared before the date of transfer at a general body meeting of the company;
- (iii) reserves and surplus, by whatever name called, even if the resulting figure is negative, other than those set apart towards depreciation;
- (iv) any amount representing provision for taxation, other than amount of income-tax paid, if any, less the amount of income-tax claimed as refund, if any, to the extent of the excess over the tax payable with reference to the book profits in accordance with the law applicable thereto;
- (v) any amount representing provisions made for meeting liabilities, other than ascertained liabilities;
- (vi) any amount representing contingent liabilities other than arrears of dividends payable in respect of cumulative preference shares;

PV= the paid up value of such equity shares;

PE = total amount of paid up equity share capital as shown in the balance-sheet;"

(B) after rule 11UA, the following rule shall be inserted, namely:-

" Determination of Fair Market Value for share other than quoted share.

11UAA. For the purposes of section 50CA, the fair market value of the share of a company other than a quoted share, shall be determined in the manner provided in sub-clause (b) or sub-clause(c), as the case may be, of clause (c) of sub-rule (1) of rule 11UA and for this purpose the reference to valuation date in the rule 11U and rule 11UA shall mean the date on which the capital asset, being share of a company other than a quoted share, referred to in section 50CA, is transferred."

[Notification No. 61 /2017/F.No. 149/136/2014-TPL]

PRAVIN RAWAL, Director (Tax Policy and Legislation)

Note: The principal rules were published in the Gazette of India Extraordinary, part III, section 3, sub-section (i), *vide* notification number S.O. 969(E), dated the, 26th March, 1962 and were last amended *vide* notification number G.S.R.No.826(E) dated the 4th July, 2017.